

การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

พีรพร หมั่นพรม

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

พีรพร หมั่นพรหม

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

THE OPERATION OF COMMUNITY DEVELOPMENT IN KHAO CHAMAO DISTRICT
COMMUNITY, RAYONG PROVINCE

PEERAPORN MUANPROM

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE MASTER DEGREE OF PUBLIC ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL OF PUBLIC ADMINISTRATION

BURAPHA UNIVERSITY

2021

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางาน
นิพนธ์ของ พิศพร หมั่นพรม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิสว่าง)

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิสว่าง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์)

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพงษ์ บัวห่อ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

62930018: รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต; รป.ม.

คำสำคัญ: การดำเนินงานพัฒนาชุมชน, ชุมชนอำเภอเขาชะเมา, พัฒนาชุมชน

พิรพร หมั่นพรม : การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง. (THE OPERATION OF COMMUNITY DEVELOPMENT IN KHAO CHAMAO DISTRICT COMMUNITY, RAYONG PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต, ปร.ด., ไพฑูรย์ โปธิสว่าง, Ph.D. ปี พ.ศ. 2564.

การศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง และ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือนอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จำนวน 375 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย ในการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ Independent sample t-Test ในกรณีที่ตัวแปรไม่เกิน 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One - way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มีตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยทำการทดสอบหาความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธีของ LSD (Leas significant difference test)

ผลการวิจัยพบว่า 1. จากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง พบว่า ประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน เป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ถัดมาคือด้านการส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย ด้านการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน ด้านการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท ด้านการส่งเสริมทุนชุมชน และลำดับสุดท้าย ด้านการขับเคลื่อนแผนชุมชน 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

62930018: MASTER DEGREE OF PUBLIC ADMINISTRATION; M.P.A.

KEYWORDS: COMMUNITY DEVELOPMENT OPERATION, KHAO CHAMAO DISTRICT
COMMUNITY, COMMUNITY DEVELOPMENT

PEERAPORN MUANPROM : THE OPERATION OF COMMUNITY DEVELOPMENT IN
KHAO CHAMAO DISTRICT COMMUNITY, RAYONG PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE:
PONGSATEAN LUENGALONGKOT, Ph.D., PAITHOON BHOTHISAWANG, Ph.D. 2021.

The objectives of the study on the community development operation in Khao Chamao district community, Rayong province were to study the level of opinion and to compare the opinion of the citizens toward the community development operation in Khao Chamao district community, Rayong province. The citizens were categorized based on gender, age, and level of education. The sample group included 375 representatives of the household living in Khao Chamao district. The research instrument for gathering data was a survey. The statistical methods for analyzing data were frequency, percentage, standard deviation, and mean. To test the hypothesis, independent sample t-Test was applied to test of up to 2 variable groups and One - way ANOVA was applied to compare the difference between 3 or more independent variables. Once the difference was found with the statistical significance of .05, LSD (Leas significant difference test) was applied to test the difference of each pair.

The research of the community development operation in Khao Chamao district community, Rayong province found that 1. most citizens in Khao Chamao district had moderate level of opinion toward the community development operation. When considering each aspect, it was found that in the aspect of solving poverty problem received the highest level. The other following aspects were protecting and solving drug problem, promoting democracy, taking action in sufficiency economy philosophy, conserving natural resources and environment, promoting career, operating a community learning center, storing data for the rural area development, promoting the community fund, and taking action in community plans, respectively. 2. To compare the opinions of the citizens toward the community development operation in Khao Chamao district community in Rayong province, it was found that the opinions toward the community development operation were not difference when categorizing based on personal factors: gender and level of education. However, the citizens with different age and career had different opinions toward the community development operation with statistical significance of .05.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง “การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ” สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตาจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิสว่าง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้แนวคิด แนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัยจนได้เนื้อหาวิทยานิพนธ์ที่ครบสมบูรณ์ จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร. เอกวิทย์ มณีธร ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพงานวิจัย รวมถึง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุปราณี ธรรมพิทักษ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษณกร ทาธรรมย์ และดร.พรเทพ นามกร ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถามและให้คำปรึกษา แนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ นางสาวกานต์จรัส เอียดทองใส นายอำเภอเขาชะเมา และนายกิตติทัศน์ นาสรร พัฒนาการอำเภอเขาชะเมา ตลอดจนตัวแทนครัวเรือนทุกท่านในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง เป็นผู้ที่กำลังใจ ในการทำงานนิพนธ์มาโดยตลอดเวลา ที่ได้ศึกษาทำงานจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เป็นผู้ให้การสนับสนุนและอุปถัมภ์ในการศึกษาเล่าเรียนแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดขอขอบคุณ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ตลอดถึงเพื่อนนิสิตปริญญาโทและบัณฑิตวิทยาลัย คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้กำลังใจและให้คำปรึกษาการทำงานนิพนธ์แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาบุพการีของผู้ศึกษา และบูรพคณาจารย์ทุกท่านที่อยู่เบื้องหลังการวางรากฐานการศึกษาให้กับผู้ศึกษาตั้งแต่ออดีตถึงปัจจุบัน

พีรพร หมั่นพรม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	2
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน	7
ความหมายของการพัฒนา	7
องค์ประกอบของการพัฒนาชุมชน	10
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน	13
การดำเนินงานพัฒนาชุมชนตามภารกิจ	13
ข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง	24

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
เกณฑ์การแปรผล.....	45
บทที่ 4 ผลการวิจัย	47
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป.....	47
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอ เขาชะเมา จังหวัดระยอง.....	50
ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน	69
บทที่ 5 การสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	74
สรุปผลการวิจัย	74
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	74
ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ใน ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง	75
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบและทดสอบสมมติฐานความคิดเห็นของประชาชน ที่มีความแตกต่าง จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง	75
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	85

บรรณานุกรม 93

ประวัติย่อของผู้วิจัย 94

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
ตารางที่ 2 สกัคตัวแปรจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	47
ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท	50
ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการขับเคลื่อนแผนชุมชน	52
ตารางที่ 6 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้.....	54
ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย.....	56
ตารางที่ 8 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม...58	
ตารางที่ 9 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	59
ตารางที่ 10 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	61
ตารางที่ 11 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความยากจน.....	63
ตารางที่ 12 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ	65
ตารางที่ 13 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการส่งเสริมทุนชุมชน.....	67

ตารางที่ 14 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน
 ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ภาพรวมด้านต่าง ๆ 68

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการ
 ดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ 69

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการ
 ดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามอายุ 70

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ความเปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยของการดำเนินงาน
 พัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามอายุ.....70

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการ
 ดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามอาชีพ 71

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Leas significant difference test) 72

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการ
 ดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามการศึกษา 73

ตารางที่ 21 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน 73

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย.....3

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่สั่งสมมานานท่ามกลาง สถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้น สังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกจะส่งผลให้ประชาชนในประเทศมีการตื่นตัวต่อการพัฒนาที่เข้ามาในพื้นที่ เช่น เทคโนโลยีที่ทันสมัย ระบบเศรษฐกิจทุนนิยม สมัยใหม่ และความสะดวกสบาย ของรูปแบบการกลายเป็นเมืองในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่แต่ประชาชนบางส่วนในชุมชนที่ยังคงใช้รูปแบบวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมและมีมุมมองเชิงบวกต่อการดำเนินวิถีชีวิตแบบสังคมชนบท ความแตกต่างดังกล่าวส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำกันในบริบทสังคมที่ทำให้สภาพชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่เข้ามาในพื้นที่ (ทัศนาศ พงศ์การกิจ, 2558, หน้า 8) ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจ สังคมมีปัญหาการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน เป็นภาพสะท้อน ความจริงให้เห็นถึงการพัฒนาคตามกระแสโลกาภิวัตน์ของตะวันตก ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ขาดความสมดุลอย่างรุนแรง กลายเป็นสังคมแห่งการบริโภค มุ่งความเจริญเติบโตทางด้านวัตถุเป็นหลัก ส่งผลให้เกิดการพัฒนาแบบกระจุกตัว เฉพาะบางพื้นที่บางชุมชน โดยไม่กระจายความเจริญไปยังพื้นที่หรือชุมชนอื่น เกิดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน ภายในประเทศเพิ่มขึ้น (วิทยา จันทร์แดง และจ่านงค์ อติวัฒน์สิทธิ์, 2555)

การพัฒนาชุมชนเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลเพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่และมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้มีความเสมอภาคกัน ซึ่งใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย ปีพ.ศ. 2552 โดยให้กรมการพัฒนาชุมชนมีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วมของประชาชน สนับสนุนให้มีการจัดทำและใช้ประโยชน์ข้อมูลสารสนเทศ พัฒนาการศึกษา การวิเคราะห์วิจัย จัดทำยุทธศาสตร์ชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น ตลอดจนการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการ

พัฒนาชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนมีฐานรากที่มีความมั่นคง มีเสถียรภาพและมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2558) โดยสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในชุมชนให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตระหนักถึงคุณค่า วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย รวมถึงการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง สนับสนุนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด และกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน ด้วยการพึ่งพาตนเอง ที่คำนึงถึงศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเป็นหลัก โดยให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ในชุมชน และ การถ่ายทอดภูมิปัญญาที่ช่วยพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ การที่จะสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นได้นั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่สร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นได้ เนื่องจากประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ตนเอง

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้เห็นถึงผลประโยชน์ของการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ดังนั้นจึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เพื่อให้ทราบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เป็นอย่างไร และต้องการทราบว่าเมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

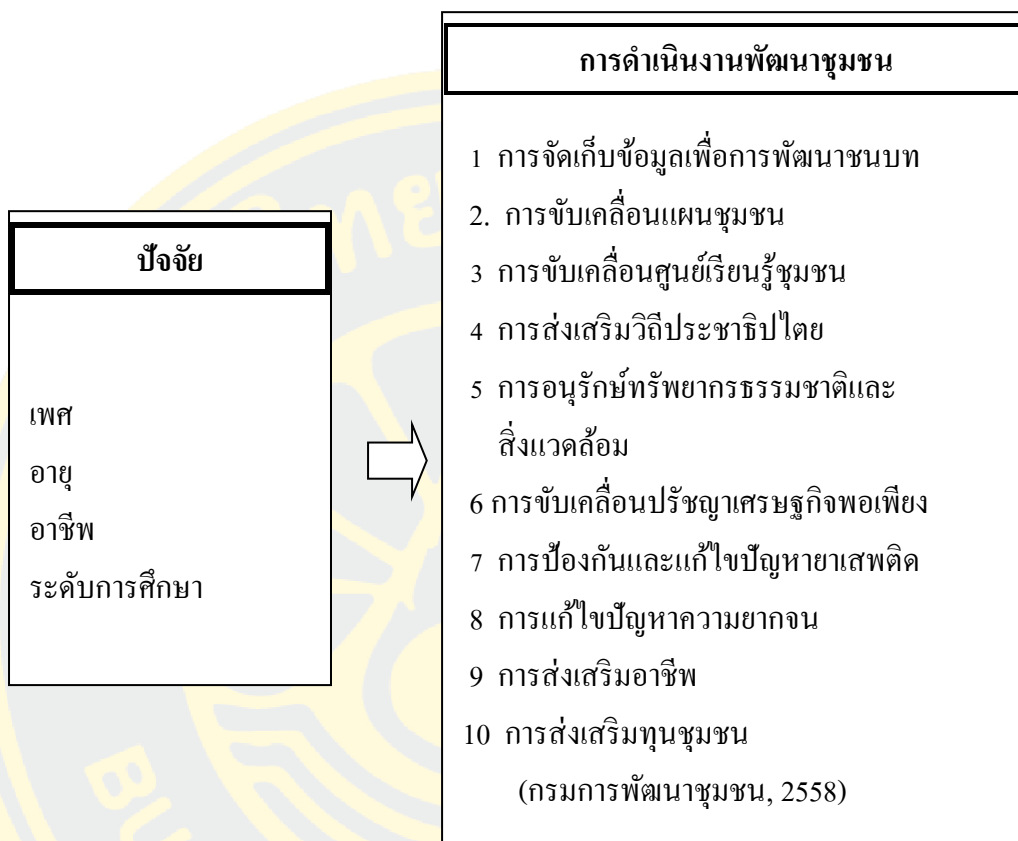
1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวความคิดในการศึกษาโดยได้นำหลักการตามแนวคิดของกรมการพัฒนาชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2558) มาใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยได้กรอบแนวคิดดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง” มีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา: ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ตามการแนวคิดของกรมพัฒนาชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2558) สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา ได้ดำเนินการตามภารกิจ 10 กิจกรรม ได้แก่

กิจกรรมที่ 1 การจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท

กิจกรรมที่ 2 การขับเคลื่อนแผนชุมชน

กิจกรรมที่ 3 การขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน

กิจกรรมที่ 4 การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย

กิจกรรมที่ 5 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่ 6 การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมที่ 7 การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

กิจกรรมที่ 8 การแก้ไขปัญหาความยากจน

กิจกรรมที่ 9 การส่งเสริมอาชีพ

กิจกรรมที่ 10 การส่งเสริมทุนชุมชน

ขอบเขตด้านพื้นที่: ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จำนวน 6,062 ครัวเรือน (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2562)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 375 คน จาก 375 ครัวเรือน

ขอบเขตด้านเวลา: ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยและเก็บข้อมูล ในช่วงเดือนกรกฎาคม 2563 ถึงเดือนสิงหาคม 2564

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาชุมชน หมายถึง วิธีการ หรือ โครงการ หรือ ขบวนการ หรือ กระบวนการ ในการสร้างเสริมความเข้มแข็งของ ความสัมพันธ์แนวราบระหว่างคนในชุมชน โดยการพัฒนา จิตสาธารณะ ศักยภาพ และกระบวนการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชนของตนเองโดยการกระทำร่วมกันของคนในชุมชน

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ชุมชนมีนโยบายเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ทั่วไป ตอบสนองและนำข้อคิดเห็นที่รับฟัง มาใช้ในการตัดสินใจ หรือปรับปรุงการปฏิบัติงาน ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผน โครงการต่าง ๆ และมีกิจกรรมสนับสนุน การมีส่วนร่วมของประชาชน

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือน อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และอาศัย อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

การดำเนินงานพัฒนาชุมชน หมายถึง กิจกรรมที่ทำให้เกิดการพัฒนาความคิด ความสามารถของตัวแทนครัวเรือน ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา ให้เกิดความเชื่อมั่นพร้อมที่จะช่วยเหลือตนเองและชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 10 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชน หมายถึง การจัดเก็บข้อมูล จปฐ./ กชช.2 รวมถึงการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ กำหนดเป็นแผนงาน/กิจกรรม บรรจุในแผนชุมชน ประเมินผลเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและภาพรวมของหมู่บ้าน

กิจกรรมที่ 2 การขับเคลื่อนแผนชุมชน หมายถึง การจัดทำแผนชุมชน ปรับปรุงแผน ชุมชน ดำเนินกิจกรรมที่มีอยู่ในแผนชุมชน

กิจกรรมที่ 3 การขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน หมายถึง การร่วมจัดเวทีประชาคมเพื่อ เผยแพร่ความรู้ปราชญ์ชาวบ้านในด้านต่าง ๆ ให้ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนใกล้เคียงเข้ามา ศึกษาหาความรู้

กิจกรรมที่ 4 การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย หมายถึง การรณรงค์ให้ประชาชนใช้สิทธิ เลือกตั้ง จัดเวทีประชาคมต่าง ๆ ของชุมชน เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องวิถีประชาธิปไตย ใช้สิทธิเลือกตั้งในทุกระดับ

กิจกรรมที่ 5 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การรณรงค์ เผยแพร่ข้อมูลการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เฝ้าระวัง/พิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่ 6 การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การปฏิบัติตนโดยยึดหลัก ฟังตนเองมีวิถีชีวิตแบบพอเพียง ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมที่ 7 การป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต หมายถึง การรณรงค์เผยแพร่ข้อมูล การป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต จัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต เฝ้าระวัง/ สืบหาข้อมูลยาเสพติดในชุมชน จัดเวรยามร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กิจกรรมที่ 8 การแก้ไขปัญหาความยากจน หมายถึง การร่วมกันจัดทำแผนแก้ไขปัญหา ให้กับครัวเรือนที่ยากจน โดยน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทาง

กิจกรรมที่ 9 การส่งเสริมอาชีพ หมายถึง การส่งเสริมอาชีพที่ตอบสนองต่อ ความต้องการของชุมชนและครัวเรือนให้สามารถพึ่งตนเองได้

กิจกรรมที่ 10 การส่งเสริมทุนชุมชน หมายถึง การร่วมกันพัฒนาทุนชุมชนในพื้นที่เพื่อนำมาใช้ประโยชน์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอ เขาชะเมา จังหวัดระยอง
2. ทราบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง
3. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง”
มีแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน
  - 1.1 ความหมายของการพัฒนาชุมชน
  - 1.2 องค์ประกอบของการพัฒนาชุมชน
  - 1.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน
  - 1.4 การดำเนินงานพัฒนาชุมชนตามภารกิจ
2. ข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

ความหมายของการพัฒนา

พัฒนาชุมชน คือ การพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของชุมชนจากสภาพที่เป็นอยู่ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ กล่าวคือ เป็นการจูงใจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในชุมชนเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพของส่วนประกอบต่าง ๆ ในชุมชน จากสภาพที่ไม่พึงปรารถนาไปสู่สภาพที่พึงปรารถนา อันเป็นเป้าหมายที่ชุมชนวางไว้ ซึ่งก็คือการเปลี่ยนแปลงชุมชนโดยมีการวางแผนนั่นเอง การพัฒนาชุมชนมีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาชุมชน
2. การวิเคราะห์ชุมชน
3. การจัดลำดับความต้องการและปัญหาชุมชน
4. การวางแผนแก้ไขปัญหาลักษณะของโครงการ
5. การพิจารณาวิธีดำเนินการ
6. การดำเนินงาน
7. การประเมินผล
8. การทบทวนเพื่อแก้ไข้ปัญหาและอุปสรรค

โดยสรุปสาระสำคัญในการพัฒนาชุมชนสามารถสรุปได้ 4 ประการ คือ (สัญญาสัญญาวิวัฒน์, 2525, หน้า 42)

1. เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนหรือตั้งใจไว้ก่อน เช่น มีเป้าหมาย มีทิศทางระยะเวลาและขั้นตอนการทำงาน เป็นต้น
2. เป็นการสร้างความเจริญและส่งเสริมการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งการพัฒนาด้านวัตถุและจิตใจ
3. เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมมือกันช่วยเหลือตนเอง

4. มีการช่วยเหลือสนับสนุนทางด้านวิชาการจากหน่วยงานราชการ

คำว่า “พัฒนา” เกิดขึ้นและนำมาใช้ครั้งแรกในคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยนักเศรษฐศาสตร์ได้นำมาใช้เรียกการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรป ซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้แรงงานคนและสัตว์มาเป็นพลังงานจากเทคโนโลยี เช่น เครื่องจักร เครื่องยนต์ต่าง ๆ อาชีพของคนในสังคมเปลี่ยนจากเกษตรกรรมเป็นการประกอบอาชีพทางด้านอุตสาหกรรม วิธีการผลิตเปลี่ยนจากเพื่อการยังชีพเป็นวิธีการผลิตเพื่อการค้า ที่อยู่อาศัยเปลี่ยนจากชนบทเป็นเมือง สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติเป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นหลังจากนั้นคำว่าพัฒนา ก็ได้แพร่กระจายออกไปทั่วโลกโดยความหมายกว้าง ๆ ทั่วไปแล้ว หมายถึงการกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ

สนธยา พลศรี (2545, หน้า 49) ได้อธิบายว่า การพัฒนาชุมชน หมายถึง กระบวนการพัฒนาคนและกลุ่มคน ในชุมชนให้มีศักยภาพเพียงพอ และร่วมมือกันปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชน ตามแผนและโครงการที่กำหนดไว้ โดยอาศัยพลังของชุมชนและการสนับสนุนจากภายนอกชุมชน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2550, หน้า 39) ได้อธิบายถึงการพัฒนาชุมชนตามหลักการพื้นฐานว่าเป็นกระบวนการให้การศึกษา (Educational process) แก่ประชาชนเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ (Self-reliance) หรือช่วยตนเองได้ (Self-help) ในการคิดตัดสินใจและดำเนินการแก้ปัญหา ตลอดจนตอบสนองความต้องการของตนเองและส่วนรวมด้วยกระบวนการกลุ่ม (Organizational process) กับกระบวนการกระตุ้นความคิด สร้างจิตสำนึก (Conscienti zational process) การพัฒนาชุมชนจึงเป็นการพัฒนามนุษย์ให้ครบถ้วนถึงความพร้อมในทุกด้าน และสามารถจัดการกับปัญหาและความต้องการต่าง ๆ

วันชัย พลະไกร (2550, หน้า 47) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชนไว้ ดังนี้

1. การปรับปรุงส่งเสริมให้ชุมชนใดชุมชนหนึ่งดีขึ้นหรือมีวิวัฒนาการดีขึ้น
2. การส่งเสริมให้ชุมชนนั้น ๆ มีวิวัฒนาการดีขึ้น คือ เจริญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
3. การพัฒนาชุมชนนั้น จะต้องพัฒนาทางด้านวัตถุและพัฒนาด้านจิตใจ
4. การพัฒนาด้านวัตถุ คือ การสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เราเห็น โดยชัดแจ้ง เช่น การส่งเสริมด้วยการผลิต การส่งเสริมระบบขนส่งคมนาคม การชลประทาน ฯลฯ
5. การพัฒนาด้านจิตใจ คือ การสร้างความเจริญโดยมุ่งจะให้การศึกษาอบรมประชาชน ซึ่งรวมทั้งการให้การศึกษาตามโรงเรียน มหาวิทยาลัยตามโครงการของกระทรวงศึกษาธิการและการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้ได้รับการศึกษาอย่างดี
6. การพัฒนาชุมชน คือ กระบวนการที่มุ่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ทั้งนี้ประชาชนเข้าร่วมมือและร่วมดำเนินการเอง

ลักษณะของการพัฒนา

ลักษณะการพัฒนามีหลายประการ ดังต่อไปนี้ (สนธยา พลศรี, 2547, หน้า 5-6)

1. การดำเนินงานโดยคนและใช้ทรัพยากรในชุมชนเป็นสำคัญ โดยไม่พึ่งพามูลคิลหรือทรัพยากรนอกชุมชน นอกจากมีความจำเป็นหรือเกินขีดความสามารถของชุมชน
2. การร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชน โดยมีการร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐหรือสมาชิกในชุมชนกับหน่วยงานภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้การพัฒนาชุมชนประสบความสำเร็จตามศักยภาพของชุมชน
3. การเปลี่ยนแปลงที่มีเป้าหมายหรือทิศทาง สามารถควบคุมความสมดุลที่จะเปลี่ยนแปลงได้ กำหนดปริมาณคุณภาพและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมได้
4. เกิดจากความตั้งใจและการกระทำของสมาชิกในชุมชน โดยมีการกำหนดแผนและโครงการเพื่ดำเนินการพัฒนาชุมชน
5. การพัฒนาคุณภาพของสมาชิกในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเองพัฒนาบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองและชุมชนให้ได้มาตรฐานที่ต้องการ
6. กระบวนการให้การศึกษา โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสมาชิกในชุมชนให้มีคุณภาพและมีความพร้อมรองรับการพัฒนา

7. กระบวนการจัดการองค์กรหรือกลุ่ม เพราะการพัฒนาชุมชนเป็นการฝึกกำลังของสมาชิกในชุมชนเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดศักยภาพหรือพลังของชุมชนและนำมาใช้ในการพัฒนาชุมชน

8. การนำกลวิธีหรือวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนา เช่น การใช้ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนการสร้างผู้นำ การสร้างกลุ่ม การเสริมสร้างทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ เป็นต้น โดยมีลักษณะเป็นการผสมผสานวิธีการเหล่านี้มาใช้ในการพัฒนาชุมชน

9. เป็นประชาธิปไตย โดยการพัฒนาชุมชนเป็นของสมาชิกในชุมชนที่ดำเนินการโดยสมาชิกในชุมชน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของสมาชิกในชุมชน เป็นการให้สิทธิเสรีภาพ อิสรภาพ และเสมอภาคแก่สมาชิกในชุมชน ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนเป็นผู้กำหนดวิถีการดำรงชีวิตของตนและชุมชนได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้การพัฒนาชุมชนยังเป็นการดำเนินโดยคนและกลุ่มคนเป็นจำนวนมาก การทำงานร่วมกันให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องนำวิธีการแบบประชาธิปไตยมาใช้จึงจะประสบความสำเร็จ

10. การศึกษาภาคชีวิต การพัฒนาชุมชนมีลักษณะเป็นกระบวนการ วิธีการ โครงการ และขบวนการทางสังคม ซึ่งเป็นลักษณะของกระบวนการเรียนรู้และการตัดสินใจร่วมกันของชุมชนที่ต่อเนื่องกันไปทุกเพศทุกวัย คือ ตลอดชีวิตของสมาชิกในชุมชนไม่สิ้นสุดในช่วงชีวิตใดชีวิตหนึ่ง เพราะชุมชนไม่หยุดนิ่ง มีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การพัฒนาชุมชนจึงต้องดำเนินการต่อเนื่องกันไปไม่มีสิ้นสุด

องค์ประกอบของการพัฒนาชุมชน

การทำความเข้าใจเกี่ยวกับ “ชุมชน” นับว่าเป็น พื้นฐานที่สำคัญ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ปฏิบัติต่อการสร้าง พลังชุมชนให้เกิดความเหมาะสมในโอกาสต่อไป ทั้งนี้ ชุมชนคือกลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกันและมีการติดต่อสื่อสาร เกี่ยวข้องกันอย่างเป็นปกติต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากการอยู่ในพื้นที่ร่วมกัน หรือการมีอาชีพร่วมกัน หรือการประกอบกิจกรรมซึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน หรือมีวัฒนธรรม ความเชื่อหรือความสนใจร่วมกัน การมองความเป็นชุมชน ในนัยของความหมายที่กล่าวถึง ดูเหมือนให้ความสำคัญ กับองค์กรชุมชนหรือองค์กรประชาชน เพราะคือกลไกที่สำคัญยิ่งในกระบวนการของการดำเนินงานในชุมชน ทั้งนี้ ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2524) ได้จำแนกองค์ประกอบของชุมชนไว้ 4 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านมนุษย์ (Human component) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในชุมชน จากวิวัฒนาการของมนุษย์ เป็นต้น มาจนถึงวันนี้มนุษย์ชอบอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม หรือนอกจากจำเป็นต้องรวมกันเป็นกลุ่ม สรุปได้ว่าในทุกชุมชน ไม่มีใครเคยถูกทอดทิ้งอยู่คนเดียว

โดยไม่มี การไปมาหาสู่ ติดต่อกับบุคคลอื่นในชุมชนนั้น การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มมีหลากหลาย ลักษณะและหลายรูปแบบ เช่น ครอบครัว กลุ่ม พ่อค้า เป็นต้น ก็มีทั้งกลุ่มที่เป็นทางการและ ไม่เป็นทางการ ตลอดจนกลุ่มที่เรียกว่ากลุ่มปฐมภูมิและกลุ่มทุติยภูมิ ความจำเป็นที่มนุษย์ จำเป็นต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม หรือต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นก็เนื่องจาก กิจกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน

2. ความสนใจร่วมกัน (Interest) นับเป็นตัวบงการ (Control point) หรือกลไกที่มีบทบาท สำคัญในการควบคุม สนับสนุน หรือส่งเสริมชุมชนให้เจริญก้าวหน้า หุดอยู่อยู่กับที่ หรือมีการ เปลี่ยนแปลงไป อาทิ ความสนใจร่วมกันของชุมชนทำให้เกิดการจัดรูปการปกครอง อาจเป็นแบบ กระจายอำนาจ (Decentralization) หรือเป็นรูปแบบการรวมอำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง (Centralization) ความสนใจของชุมชนย่อมมีอิทธิพลในการกำหนดหรือบงการองค์ประกอบของชุมชนในรูปแบบ ใดรูปแบบหนึ่ง เช่น การปกครองแบบคอมมิวนิสต์ แบบเสรีประชาธิปไตย ชุมชนที่มีระบบการ ปกครองต่างกันย่อม มีเสรีภาพ อิสระภาพ แสดงออกต่างกันและย่อมส่งผลสะท้อนมาถึงวิถีชีวิตของ บุคคลที่อยู่ในชุมชนนั้น และความสัมพันธ์ และปฏิบัติต่อกันกับองค์ประกอบอื่น ๆ ย่อมผิดแผก แยกต่างกันไป

3. การปฏิสัมพันธ์ (Interaction) การปฏิสัมพันธ์นับเป็นการสร้างเหตุการณ์หรือความ เคลื่อนไหวต่าง ๆ ในชุมชนอันเป็นผลมาจากการติดต่อปะทะสังสรรค์ กันระหว่างคนในชุมชน ทั้ง แบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ถ้าการติดต่อปะทะสังสรรค์กันระหว่างคนเป็นไปใน แนวทางที่ดี สถานการณ์ก็จะดี แต่ถ้าการติดต่อปะทะ กันระหว่างคนเป็นไปในทางลบ เช่น การชิงดี ชิงเด่น การแก่งแย่งผลประโยชน์ ขาดความร่วมมือสามัคคี สถานการณ์ ในปัจจุบันก็จะเลวร้ายลงไป ด้วย

4. พื้นที่ (Area) ชุมชนจะ เกิดขึ้นไม่ได้หากปราศจากพื้นที่ในการปะทะสังสรรค์ องค์ประกอบทั้ง 4 ประการของชุมชน ถ้าเราสามารถทำได้ให้เป็นคนดี สิ่งแวดล้อมดี และ สถานการณ์ ก็จะดีตามไปด้วย จะทำให้ชุมชนน่าอยู่มีความสุข ประชาชนก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ดี ในที่สุด การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นจึงเป็นกระบวนการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงของ ชุมชนท้องถิ่นในทางที่ดีขึ้น เจริญรุ่งเรืองขึ้นในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งสามารถจัดการกับภาวะการณ์ของกระแสโลกาภิวัตน์เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ (Selfreliance) หรือช่วยตนเองได้ (Self-help) ในการคิดตัดสินใจและดำเนินการแก้ไขปัญหา ตลอดจนตอบสนองความ ต้องการของตนเองและส่วนรวม ดังนั้น ชุมชนท้องถิ่นจะพัฒนาได้ หรือไม่ และดำเนินไปในทิศทางใดจึงต้องมียุทธศาสตร์ประกอบของแนวคิดพื้นฐานการพัฒนาชุมชนที่ อ้าอิงกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่งเสริมองค์ประกอบของชุมชนที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างเป็น

รูปธรรม ทั้งนี้ก็เพื่อดำเนินงานพัฒนาชุมชนได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งสามารถทำให้ชุมชนมีการปรับตัวให้ทันต่อภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมได้ด้วยต้นทุนทางสังคม ทูทางปัญญาและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ของตนเอง (สมชาย ศรีวิรัตน์, 2556)

สนธยา พลศรี (2545) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนา ชุมชน 9 ประการไว้ ดังต่อไปนี้

1. คนในชุมชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เพราะการพัฒนาชุมชนเป็นเรื่องของสมาชิกในชุมชนโดยตรง โดยเฉพาะศักยภาพหรือพลังความสามารถของสมาชิกในชุมชน

2. สิ่งแวดล้อมภายในชุมชน หมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งเกิดขึ้นตามธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น การจัดระเบียบทางสังคม สถาบันทางสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญในการสนับสนุนงานพัฒนาชุมชน

3. วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เช่น วัสดุสำนักงาน วัสดุก่อสร้าง เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ยานพาหนะ เครื่องมือ เครื่องจักร เป็นต้น วัสดุอุปกรณ์เหล่านี้ต้องมีคุณภาพเหมาะสมและพอเพียงกับกิจกรรมการพัฒนาชุมชนที่กำหนดขึ้น

4. กระบวนการพัฒนาชุมชน ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดำเนินงาน คือ การศึกษาชุมชน การวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของชุมชน การวางแผนแก้ปัญหาในลักษณะของโครงการ การดำเนินงาน และการประเมินผลงาน

5. การสนับสนุนช่วยเหลือจากภาครัฐและภาคเอกชน เป็นการสนับสนุนช่วยเหลือเฉพาะในสิ่งที่มีความจำเป็น เกินขีดความสามารถของชุมชน หรือเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวและเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนา

6. การบริหารและการจัดการการพัฒนาชุมชนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับคน กลุ่มคน องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน การพัฒนาชุมชนมีวิธีการและกระบวนการหลายขั้นตอน ดังนั้นจำเป็นต้องมีการบริหารและการจัดการที่ดีทั้งในระยะเตรียมการ ระหว่างการดำเนินงาน และหลังจากได้รับผลของการพัฒนาแล้ว

7. นักพัฒนาชุมชน นักพัฒนาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาชุมชน มีเทคนิคในการจูงใจ การระดมพลัง ศักยภาพของสมาชิกในชุมชนให้มาพัฒนาชุมชนของตนเอง

8. การประสานงาน การพัฒนาชุมชนมีองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการ คือ การประสานงาน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดำเนินกิจกรรมพัฒนาอย่างประสานสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันและถูกต้องตามขั้นตอนที่วางไว้

9. ผลงานที่เกิดขึ้น ความสำเร็จในการพัฒนาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนาชุมชน ดังนั้นกระบวนการพัฒนาชุมชนที่ผ่านไปในแต่ละขั้นตอน จึงอาจจะมีผลเกิดขึ้นไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง ไม่มากก็น้อย เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในความสำเร็จของการพัฒนาชุมชน ผลงานที่เกิดขึ้นนี้ต้องเป็นของประชาชนในชุมชนอย่างทั่วถึงและยุติธรรม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชน ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน และด้านความรู้ความสามารถของ ผู้นำชุมชน

1. ปัจจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชน วัฒนธรรมชุมชน ประเพณี ความเชื่อและพิธีกรรมที่สืบ ทอดมาจากบรรพบุรุษ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านผู้นำชุมชน ด้านการเรียนรู้ และถ่ายทอดความรู้ของชุมชน ก็ยังส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน ทั้งนี้สมาชิกในชุมชนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันที่เครือญาติกัน มีการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อ เกื้อกูลกันฉันท์พี่น้องและในชุมชนมีการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในแก่สมาชิกรุ่นใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

2. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการเป็นกลไกสร้างความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นยุทธศาสตร์นำทางในการปฏิบัติการ ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน เพราะชุมชนได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการในการพัฒนาชุมชน และข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

3. ปัจจัยด้านการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน การจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นรากฐานและเป็นพลังใน การส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน ทั้งนี้ชุมชนได้การเรียนรู้ร่วมกันในการแก้ปัญหาของชุมชนร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ และชุมชนได้ร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง

4. ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้นำชุมชน มีความสำคัญต่อความเข้มแข็ง ของชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นผลจากผู้นำชุมชนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเป็นที่ยอมรับของชุมชน มีความสามารถในการตัดสินใจ อีกทั้งมีความเสียสละและทำงานเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

การดำเนินงานพัฒนาชุมชนตามภารกิจ

มีรายละเอียดดังนี้ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2558)

กิจกรรมที่ 1 การจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชน

ข้อมูล หมายถึง ข้อเท็จจริง หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอาจจะเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ก็ได้ ซึ่งข้อมูลที่ดีจะต้องถูกต้อง แม่นยำ และเป็นปัจจุบัน โดยข้อมูลที่จำเป็นในการนำมาใช้ในการวางแผน เพื่อพัฒนางานพัฒนาชุมชน มี 2 ประเภท คือ

ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) คือ ข้อมูลที่แสดงถึงลักษณะของสังคมไทยที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ว่า อย่างน้อยคนไทยควรมีคุณภาพชีวิตในเรื่องอะไรบ้าง และควรมีระดับความเป็นอยู่ไม่ต่ำกว่าระดับใดในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะทำให้ประชาชนทราบว่าขณะนี้คุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว รวมไปถึงหมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับใดมีปัญหาที่จะต้องแก้ไขเรื่องใดบ้าง

ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน (กชช. 2 ค) คือ ข้อมูลหมู่บ้านที่แสดงให้เห็นถึงสภาพทั่วไปและปัญหาของหมู่บ้านด้านต่าง ๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สุขภาพอนามัย ความรู้และการศึกษา เป็นต้น ข้อมูล กชช.2ค เป็นข้อมูลที่จัดเก็บทุกหมู่บ้านเป็นประจำทุก 2 ปี ข้อมูลทั้ง 2 ประเภทดังกล่าว ที่ได้จัดเก็บแล้วนั้น จะทำให้ทราบว่าแต่ละครัวเรือน หมู่บ้าน/ชุมชน มีสภาพเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไร และเมื่อทราบแล้วส่วนใดสามารถแก้ไขปัญหาเองได้ ครัวเรือนแต่ละครัวเรือน และคณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน ก็ต้องช่วยกันดำเนินการแก้ไข ส่วนใดที่ไม่สามารถดำเนินการได้เองก็อาจขอรับการสนับสนุนบางส่วนหรือทั้งหมดจากโครงการของส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

การจัดเก็บข้อมูล

1. ศึกษาทำความเข้าใจแนวทางการจัดเก็บข้อมูล จปฐ./กชช.2ค ในแต่ละปี
2. ศึกษาประเด็นข้อคำถามในแบบสอบถามข้อมูล จปฐ./กชช.2ค
3. ร่วมกับผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) และอาสาสมัครอื่น ๆ ในชุมชน จัดเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกในครัวเรือน (ที่สามารถให้คำตอบหรือข้อมูลได้) ตามประเด็นข้อมูลในแบบสอบถาม
4. ตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของข้อมูล โดยนำเข้าเวทีประชาคมหมู่บ้าน
5. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ กำหนดเป็นแผนงาน/กิจกรรม นำเสนอบรรจุในแผนชุมชน ซึ่งในส่วนของกิจกรรมที่สามารถดำเนินการเองได้ ก็นำมาวางแผนโดยระดมทรัพยากรในชุมชน และร่วมกันปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ สำหรับกิจกรรมที่เกินกำลังไม่สามารถดำเนินการเองได้ ก็ประสานขอรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือส่วนราชการอื่น ๆ
6. ประเมินผล เปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและภาพรวมของหมู่บ้าน ในแต่ละปี (กรมพัฒนาชุมชน, 2558)

สรุปได้ว่า การจัดเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาชนบท คือ การที่ผู้นำชุมชนได้มีการดำเนินการหรือมอบหมายให้คนในชุมชนจัดเก็บข้อมูล 2 ประเภท คือ ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ชุมชน (กชช.2ค) เพื่อจะใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ และกำหนดแผนงาน/กิจกรรมในการพัฒนาชุมชน

กิจกรรมที่ 2 การขับเคลื่อนแผนชุมชน

แผนชุมชน คือ กระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน ที่ร่วมกันคิด ร่วมกันค้นหา ร่วมกันเรียนรู้ เพื่อให้รู้และเข้าใจชุมชน รวมทั้งกำหนดอนาคตและทิศทางการพัฒนาของชุมชน ดังนั้นแผนชุมชนจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเรียนรู้ของชุมชนซึ่งนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

การจัดทำแผนชุมชน

1. ร่วมกับผู้นำชุมชนและอาสาสมัครอื่น ๆ ในชุมชนจัดเตรียมและรวบรวมข้อมูลที่ได้รับการจัดเก็บไว้แล้ว เช่น ข้อมูล จปฐ./กชช.2ค มาจัดหมวดหมู่หรือเก็บเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ เช่น ทนสังคม ภูมิปัญญา ข้อมูลกลุ่ม/องค์กร เป็นต้น
2. จัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อให้สมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชนร่วมกันตรวจสอบข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหา และกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาและพัฒนา
3. จัดเวทีทำแผนชุมชน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนและยึดหลักการพึ่งตนเองของชุมชน หากชุมชน/หมู่บ้านใดมีแผนอยู่แล้วก็จัดเวทีทบทวนแผน และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับข้อมูลปัญหาความต้องการของชุมชน
4. นำแผนชุมชนสู่การปฏิบัติ โดยการกำหนดเป็น โครงการ/กิจกรรมและดำเนินการโดยอาจเริ่มจากแผนที่สามารถดำเนินการได้เองก่อน ซึ่งการที่จะทำให้แผนชุมชนเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง คือ ชุมชนต้องร่วมกันดำเนินการเอง ส่วน โครงการ/กิจกรรมที่เกินกำลังความสามารถก็อาจประสานความร่วมมือกับภาคีการพัฒนาต่าง ๆ
5. การทบทวน โครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการ เมื่อดำเนินการไประยะหนึ่งแล้วอาจเกิดปัญหาหรือการเปลี่ยนแปลงก็สามารถนำโครงการ/กิจกรรมมาแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องกับเวลาสถานการณ์ นโยบายของท้องถิ่น รัฐบาล โดยนำสู่เวทีประชาคมหมู่บ้าน
6. ต้องมีการติดตามและสรุปผลการดำเนินกิจกรรม/โครงการ ว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือสามารถแก้ไขปัญหาได้มากน้อยแค่ไหน (กรมพัฒนาชุมชน, 2558)

สรุปได้ว่า การขับเคลื่อนแผนชุมชน คือ ผู้นำมีการผลักดันและขับเคลื่อนให้มีการจัดทำแผนชุมชน โดยแผนชุมชนนั้นต้องผ่านเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อใช้แผนชุมชนเป็นตัวกำหนดอนาคตและทิศทางการพัฒนาของชุมชน ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำไปสู่การพัฒนาชุมชน

กิจกรรมที่ 3 การขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน

ศูนย์เรียนรู้ชุมชน ถือเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารความรู้ของชุมชน ที่จะนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของประชาชนในชุมชนเป็นศูนย์กลางที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้ามาเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ รวมทั้งการพบปะสังสรรค์ เพื่อสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือในการพัฒนาตนเองและชุมชนศูนย์เรียนรู้ชุมชน เป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลข่าวสารความรู้ของชุมชนที่จะนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชนในชุมชน เป็นแหล่งเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งเป็นแหล่งบริการชุมชนด้านต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการเรียนรู้ของชุมชน โดยเน้นการกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ก่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ และมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง เป็นศูนย์ฯ ของประชาชนที่ดำเนินการโดยประชาชน และเพื่อประชาชน ที่จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน

การจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชน

1. ร่วมจัดเวทีประชาคมเพื่อเผยแพร่ความคิด ชี้นำเจตคติประสงค์ และประโยชน์ของศูนย์เรียนรู้ชุมชน
2. ร่วมเป็นคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ชุมชน
3. จัดเก็บข้อมูล ความรู้เรื่องต่าง ๆ รวมทั้งค้นหาผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้านด้านต่าง ๆ และจัดการความรู้ รวมทั้งจัดระบบสารสนเทศ
4. จัดกิจกรรมเรียนรู้ภายใน/ภายนอกศูนย์เรียนรู้ชุมชน เช่น จัดเวทีแลกเปลี่ยน สัมมนา อภิปราย ฝึกอบรม ทักษะศึกษา ฯลฯ
5. เชื่อมโยงเครือข่ายกับศูนย์เรียนรู้ชุมชนอื่น ๆ

จากความหมายข้างต้นจะเห็นได้ว่า ศูนย์เรียนรู้ชุมชนในความคาดหวังของกรมการพัฒนาชุมชน ไม่ใช่ศูนย์ฝึกอบรมประจำหมู่บ้านที่รองรับการนัดหมายจากวิทยากรภายนอก แต่จะเป็นสถานที่ที่จะสร้างความผูกพันระหว่างคนในชุมชนกับเรื่องราวของเขาเองเป็นสำคัญ

หลักการสำคัญของศูนย์เรียนรู้ชุมชน

1. เป็นแหล่งเรียนรู้ทุกด้าน ทุกรูปแบบไม่เน้นการเรียนการสอนในห้องเรียน
2. เป็นศูนย์กลางที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้ามาเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งการพบปะสังสรรค์ เพื่อสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือในการพัฒนาตนเองและชุมชน
3. เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน

ภารกิจของศูนย์เรียนรู้ชุมชน

1. จัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดจนการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของประชาชนในชุมชน
2. เป็นศูนย์รวมของข้อมูล เช่น ข้อมูล จปฐ. กชช.2ค. แหล่งน้ำ กลุ่มอาชีพ ฯลฯ รวมทั้งข่าวสาร สาระความรู้ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เท่าทันสถานการณ์โลก
3. รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน องค์ความรู้ที่มีอยู่กระจายในชุมชน และจัดการให้เป็นหมวดหมู่ มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม ที่ประชาชนสามารถเข้าไปสืบค้นศึกษาและ เรียนรู้ได้ทุกเวลา
4. เป็นศูนย์กลางในการจัดการความรู้ ที่ดำเนินการ โดยประชาชนและเพื่อประชาชน
5. เป็นศูนย์ประสานและบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วน ภาคประชาชน ได้แก่ ผู้นำ กลุ่ม/องค์กร เครือข่าย ภาคเอกชน และภาคีการพัฒนาภาครัฐ
6. เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน เป็นสถานที่ที่มีโครงสร้างเป็นอาคาร หรือสถานที่ใด ๆ ก็ได้ ที่มีองค์ความรู้ สามารถให้การเรียนรู้แก่ประชาชนที่ต้องการความรู้สามารถเข้าถึงได้ (กรมพัฒนาชุมชน, 2558)

สรุปได้ว่า การขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน คือ การที่ผู้นำและคนในชุมชนมีการดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นศูนย์กลางของข้อมูลของชุมชน การขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน จึงเป็นประโยชน์ต่อชุมชนเนื่องจากจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในชุมชน

กิจกรรมที่ 4 การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย

ประชาธิปไตยถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับคนไทยทุกคนเพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ

การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย

1. ต่อดตนเอง

- 1.1 เป็นคนมีเหตุผล ยอมรับเรื่องสิทธิ หน้าที่ เคารพตัวเอง
- 1.2 มีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ มีความเคารพซึ่งกันและกัน และมีความสามัคคีในหมู่

คณะ

- 1.3 เคารพกฎหมายและดำเนินชีวิตในกรอบของกฎหมายที่มีเหตุผลและความเป็น

ธรรม

- 1.4 มีจิตใจเปิดกว้างและพร้อมที่จะปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้
- 1.5 ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกระดับและทุกครั้ง

2. ต่อครอบครัว

2.1 เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สมาชิกในครอบครัวในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง และชักชวนสมาชิกในครัวเรือนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมทั้งเป็นครอบครัวตัวอย่างที่ไม่ซื้อสิทธิขายเสียงของหมู่บ้าน/ตำบล

2.2 เปิดโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวได้แสดงความคิดเห็น ไม่เผด็จการ

3. ต่อชุมชน

3.1 ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเช่น การเป็นสมาชิกกลุ่ม เป็นกรรมการกลุ่ม

3.2 ร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์เผยแพร่ความรู้เรื่องประชาธิปไตยในหมู่บ้าน /ตำบล (กรมการพัฒนาชุมชน, 2558)

กล่าวโดยสรุปการส่งเสริมวิถีประชาธิปไตยเป็นการรณรงค์ให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งจัดเวทีประชาคมต่าง ๆ ของชุมชนเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องวิถีประชาธิปไตยไปใช้สิทธิเลือกตั้งในทุกระดับโดยคำว่า “วิถีชีวิตประชาธิปไตย” หมายถึงการดำรงชีวิตโดยยึดมั่นในหลักศีลธรรมและคุณธรรมของศาสนา มีหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เป็นสังคมประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

กิจกรรมที่ 5 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด โดยใช้ให้น้อย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการใช้ให้ยาวนาน และก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด รวมทั้งต้องมีการกระจายการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างทั่วถึง อย่่างไรก็ตาม ในสภาพปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเสื่อมโทรมมากขึ้น ดังนั้น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงมีความหมายรวมไปถึงการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถกระทำได้หลายวิธี ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนี้

1. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยทางตรง ซึ่งปฏิบัติได้ในระดับบุคคล องค์กร และระดับประเทศ ที่สำคัญ คือ

1.1 การใช้อย่างประหยัด คือ การใช้เท่าที่มีความจำเป็น เพื่อให้มีทรัพยากรไว้ใช้ได้นานและเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่ามากที่สุด

1.2 การนำกลับมาใช้ซ้ำอีก สิ่งของบางอย่างเมื่อมีการใช้แล้วครั้งหนึ่งสามารถที่จะนำมาใช้ซ้ำได้อีก เช่น ถูพลาสติก กระดาษ เป็นต้น หรือสามารถที่จะนำมาใช้ใหม่โดยผ่าน

กระบวนการต่าง ๆ เช่น การนำกระดาษที่ใช้แล้วไปผ่านกระบวนการต่าง ๆ เพื่อทำเป็นกระดาษแข็ง เป็นต้น ซึ่งเป็นการลดปริมาณการใช้ทรัพยากรและการทำลายสิ่งแวดล้อมได้

1.3 การบูรณซ่อมแซม สิ่งของบางอย่างเมื่อใช้เป็นเวลานานอาจเกิดการชำรุดได้ เพราะฉะนั้นถ้ามีการบูรณซ่อมแซม ทำให้สามารถยืดอายุการใช้งานต่อไปได้อีก

1.4 การบำบัดและการฟื้นฟู เป็นวิธีการที่จะช่วยลดความเสื่อมโทรมของทรัพยากร ด้วยการบำบัดก่อน เช่น การบำบัดน้ำเสียจากบ้านเรือนหรือโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ก่อนที่จะปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ส่วนการฟื้นฟูเป็นการรื้อฟื้นธรรมชาติให้กลับสู่สภาพเดิม เช่น การปลูกป่าชายเลน เพื่อฟื้นฟูความ สมดุลของป่าชายเลนให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ เป็นต้น

1.5 การใช้สิ่งอื่นทดแทน เป็นวิธีการที่จะช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติน้อยลง และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก การใช้ใบตองแทนโฟม การใช้พลังงานแสงแดดแทนแร่เชื้อเพลิง การใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี เป็นต้น

1.6 การเฝ้าระวังดูแลและป้องกัน เป็นวิธีการที่จะไม่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย เช่น การเฝ้าระวังการทิ้งขยะ สิ่งปฏิกูลลงแม่น้ำ คูคลอง การจัดทำแนวป้องกัน ไฟป่า เป็นต้น

2. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยทางอ้อม สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

2.1 การพัฒนาคุณภาพประชาชน โคนสนับสนุนการศึกษาด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องตามหลักวิชา ซึ่งสามารถทำได้ทุกระดับอายุ ทั้งในระบบโรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และนอกระบบโรงเรียนผ่านสื่อสารมวลชนต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์ เกิดความรักความ ห่วงเห่น และให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง

2.2 การใช้มาตรการทางสังคมและกฎหมาย การจัดตั้งกลุ่ม ชุมชน ชมรม สมาคม เพื่อ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตลอดจนการให้ความร่วมมือทั้งทางด้านพลัง ภาย พลังใจ พลังความคิด ด้วยจิตสำนึกในควมมีคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่มีต่อตัวเรา เช่น กลุ่มชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน นักศึกษา ในโรงเรียนและ สถาบันการศึกษาต่าง ๆ มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย มูลนิธิสืบ นาคะเสถียร มูลนิธิโลกสีเขียว เป็นต้น

2.3 ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ช่วยกันดูแลรักษาให้ คงสภาพเดิม ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตในท้องถิ่นของตน การประสานงานเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน ให้มีบทบาทหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองฟื้นฟูการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด (กรมการพัฒนาชุมชน, 2558)

สรุปได้ว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนคือ ผู้นำชุมชนมีการประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนรักษาธรรมชาติ อีกทั้งวางแผนและบรรจุแผนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแผนชุมชน เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมของชุมชนที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากในสภาพปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเสื่อมโทรมมากขึ้น จะเป็นการบริหารจัดการให้เกิดมีทรัพยากรสำหรับการใช้ได้อย่างยาวนานขึ้น

กิจกรรมที่ 6 การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หมายถึง การปฏิบัติตนโดยยึดหลักพึ่งตนเองมีวิถีชีวิตแบบพอเพียง ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน ภายใต้กระแสความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้อย่างดี

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างความคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ปฏิบัติตนและทำงาน โดยยึดหลัก “พึ่งตนเอง”
2. มีวิถีชีวิต “แบบพอเพียง” หลีกเลียงอบายมุข สร้างสุขในครัวเรือน
3. มีการวางแผนชีวิตของตนเองและครอบครัว

4. ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของคนในชุมชน โดยยึดหลักการพึ่งตนเองประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนถึงระดับรัฐ ทั้งการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง (กรมการพัฒนาชุมชน, 2558)

สรุปได้ว่า การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ผู้นำชุมชนต้องมีการส่งเสริมและขับเคลื่อนการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดการพึ่งพาตนเองของคนในชุมชนตามวิถีชีวิตแบบพอเพียง

กิจกรรมที่ 7 การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

หมายถึงการรณรงค์เผยแพร่ข้อมูลการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เฝ้าระวัง/สืบหาข้อมูลยาเสพติดในชุมชน จัดเวรยามร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ภัยพิบัติอันเกิดจากยาเสพติดนับเป็นวิกฤติที่ร้ายแรงที่สุดอย่างหนึ่งของประเทศและนับวันมีแต่จะรุนแรงมากยิ่งขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งวิธีการหนึ่งที่คิดว่าประสบความสำเร็จคือ การแก้ไขโดยคนในชุมชนโดยใช้ “พลังชุมชน” ให้มีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ปัจจุบันยาเสพติด นับว่าเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม การสูญเสียวัตถุภัณฑ์ เงินทองประเทศชาติต้องสูญเสียดวงเงินงบประมาณในการปราบปราม และรักษาผู้ติดยาเสพติด เป็นจำนวนมากในแต่ละปี ดังนั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหายาต่อไป

การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด

1. ต่อตนเอง ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดทุกชนิด ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือ เล่นกีฬา หรือทำงานอดิเรกต่าง ๆ ตามความสนใจและความถนัด

2. ต่อครอบครัว ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีต่อครอบครัว และดูแลสมาชิกในครอบครัวไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

3. ต่อชุมชน แนะนำให้ความรู้แก่เพื่อนบ้านเพื่อให้เข้าใจถึงโทษและภัยของยาเสพติด รวมทั้งร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ตำบล

การแก้ไขปัญหายาเสพติดถ้าจะทำให้ได้ผลอย่างแท้จริงนั้นเป็นเรื่องที่ต้องทำอย่างเป็นกระบวนการ เป็นระบบ และต่อเนื่อง ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนต่อไปนี้

1. เตรียมความพร้อมชุมชน โดยสร้างจิตสำนึกร่วมกันว่าเป็นปัญหาของทุกคน และทุกฝ่ายต้องมาร่วมมือกัน โดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน

2. กำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมแรง ร่วมใจ แก้ไขปัญหาให้สำเร็จ โดยร่วมกันจัดทำแผนงาน ของชุมชน ซึ่งมีแผนที่แก้ไขปัญหายาเสพติดโดยตรง โดยอ้อมและแผนการพัฒนาชุมชน ในทุก ๆ ด้าน

3. ลงมือปฏิบัติตามแผนงาน ร่วมแรง ร่วมใจ แก้ไขปัญหาให้สำเร็จ โดยมีการดำเนินการ กับผู้ค้ารายย่อย ผู้เสพ และกลุ่มเสี่ยง ด้วยความเอื้ออาทร ให้อภัย และให้โอกาสกลับมาสู่การใช้ชีวิต ในชุมชนได้อย่างปกติสุข

4. เฝ้าระวังติดตาม เคนเวรยาม เฝ้าระวังภัยที่อาจเกิด เพื่อไม่ให้ปัญหาที่ชุมชนแก้ไขได้ แล้วนั้นกลับมาเกิดซ้ำอีก จึงต้องมีการจัดแบ่งคนคอยสอดส่องดูแลและติดตามสถานการณ์ปัญหา อยู่ตลอดเวลา รวมถึงสมาชิกในชุมชนก็ต้องตระหนักถึงปัญหาและพร้อมที่จะเข้าร่วมแก้ไขอย่าง ต่อเนื่องด้วย

5. เชื่อมโยงเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพิ่มเพื่อน เพิ่มข่าย ขยายพลังชุมชน เพื่อให้การแก้ไขปัญหาลงตัวมากขึ้น ดีขึ้น จึงควรมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างกำลังใจ ให้ซึ่งกันและกันในการต่อสู้กับปัญหายาเสพติด ตลอดจนร่วมกันพัฒนาชุมชนและเครือข่ายให้ เข้มแข็งในทุก ๆ ด้าน ก็จะช่วยขับไล่ขบวนการค้ายาเสพติดให้ออกห่างจากชุมชนได้มากยิ่งขึ้น

ซึ่งทั้ง 5 ขั้นตอนนี้เป็นเพียงแนวทาง ที่ชุมชนสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพ ชุมชนตัวเอง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับตามขั้นตอน เพื่อหยุดยั้ง และลดระดับการขยายตัวของ ปัญหาคารพาระบาดยาเสพติด ให้อยู่ในระดับที่ควบคุมได้ และไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ชุมชน ดังนั้น ทุกภาคส่วนของสังคมต้องช่วยกันก่อนที่ผลกระทบจากปัญหาจะมาถึงครอบครัวเรา ไม่ใช่ ปล่อยให้เป็นที่ของภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว “พลังชุมชน” ต้องลุกขึ้นมาแก้ไขปัญหายาเสพติด ร่วมกันเพื่อให้ปัญหาหมดสิ้นไปจากประเทศของเราตั้งแต่วินาทีนี้ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2558)

สรุปได้ว่า การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดคือ ผู้นำชุมชนมีการแนะนำให้ความรู้แก่ ประชาชนให้เข้าใจถึงโทษและภัยของยาเสพติดรวมทั้งร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ตำบล

กิจกรรมที่ 8 การแก้ไขปัญหาคาชาความยากจน

หมายถึง การร่วมกันจัดทำแผนแก้ไขปัญหาคาชาความยากจนให้กับครัวเรือนที่ยากจนโดยน้อมนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปัญหา ความยากจนนั้นถือเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศ เพราะ หากชุมชนใดยังมีคนยากจนอยู่ ก็จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้น จึงมี ความจำเป็นที่ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะ ชุมชนจะต้องให้ความสำคัญมีความจริงใจ และตั้งใจในการที่ จะแก้ไขปัญหาคาชาความยากจนให้หมดไปจากประเทศ

การแก้ไขปัญหาความยากจน

1. นำข้อมูล จปฐ. มาวิเคราะห์ ร่วมกับผู้นำชุมชนอื่น ๆ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เวทีประชาคม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล สาเหตุของปัญหาที่ชัดเจนรวมถึงความต้องการของครัวเรือนที่มีรายได้น้อยกว่าเกณฑ์ จปฐ.

2. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ มาร่วมกันจัดทำแผนแก้ไขปัญหาให้กับครัวเรือนยากจนที่มีรายได้น้อยกว่าเกณฑ์ จปฐ. โดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน

3. ออกไปติดตามให้คำแนะนำ เปรียบเสมือนเพื่อนคู่คิดให้กับครัวเรือนเป้าหมาย อย่างน้อยเดือนละ 2-3 ครั้ง ต่อ 1 ครอบครัว

4. ประสานหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมาส่งเสริม แก้ไขปัญหา หรือยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเป้าหมาย (กรมการพัฒนาชุมชน, 2558)

สรุปได้ว่า การแก้ไขปัญหาความยากจน คือ ผู้นำชุมชนมีการนำข้อมูล จปฐ. มาวิเคราะห์ เพื่อหาสาเหตุของความยากจนของครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ และร่วมกันจัดทำแผนแก้ไขปัญหาให้กับครัวเรือนที่ยากจน โดยน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางดำเนินการ

กิจกรรมที่ 9 การส่งเสริมอาชีพ

หมายถึง การส่งเสริมอาชีพที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและครัวเรือนให้สามารถพึ่งตนเองได้โดยมีเป้าหมายสำคัญ ก็คือการยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น โดยการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายและเพิ่มศักยภาพของชุมชนให้มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเหมาะสมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การส่งเสริมอาชีพ

1. ต้องมีการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน และทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน

2. สำรวจความต้องการของประชาชนในชุมชน เกี่ยวกับความต้องการเพิ่มพูนทักษะในการประกอบอาชีพ

3. ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ ทักษะ และนำมาสู่การสร้างรายได้เพิ่มให้กับคนในชุมชน โดยเน้นอาชีพที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และครัวเรือนสามารถพึ่งตนเองได้

4. ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการในพื้นที่ เพื่อให้กลุ่มได้มีโอกาสในการเข้ารับกรอบรมด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะฝีมือ การบริหารจัดการ เป็นต้น

5. มีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ (กรมการพัฒนาชุมชน, 2558)

สรุปได้ว่า การส่งเสริมอาชีพคือ ผู้นำชุมชนมีการส่งเสริมอาชีพ หรือพัฒนาอาชีพของชุมชน เพื่อเป็นการยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้ โดยการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ซึ่งต้องเน้นอาชีพที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนในชุมชน และมีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชน

กิจกรรมที่ 10 การส่งเสริมทุนชุมชน

หมายถึง การร่วมกันพัฒนาทุนชุมชนในพื้นที่เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ถือเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน และครอบคลุมในหลายมิติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนด้านวัฒนธรรม วิธีการดำรงชีวิตของคนในชุมชน เพราะ “ทุนชุมชน” หมายถึง สรรพสิ่งใด ๆ ก็ตามที่มีอยู่ในชุมชนทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและเกิดขึ้นจากฝีมือหรือมันสมอง ภูมิปัญญาที่มีมูลค่าหรือคุณค่าของมนุษย์ ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมประเพณีหรือปัจจัยบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ รวมถึง “เงิน” ที่เป็นปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ที่มีมูลค่าต่อการดำเนินวิถีชีวิตของคนในสังคมปัจจุบัน

การส่งเสริมทุนชุมชน

1. ร่วมจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลทุนชุมชนที่มีอยู่ในชุมชน แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อค้นหาศักยภาพของชุมชน
2. สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในการนำข้อมูลทุนชุมชนมาใช้ประโยชน์หรือสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้กับทุนชุมชนที่มีอยู่ เช่น การดำเนินกิจกรรมหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยทุนชุมชน เป็นต้น
3. กิจกรรมที่เกินความสามารถของชุมชน ก็อาจประสานขอรับการสนับสนุน หรือร่วมดำเนินงานพัฒนาทุนชุมชนในพื้นที่กับภาคีการพัฒนาต่าง ๆ (กรมพัฒนาชุมชน, 2558)

สรุปได้ว่า การส่งเสริมทุนชุมชน คือ ผู้นำชุมชนร่วมกับคนในชุมชนจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลทุนชุมชนที่มีอยู่ในชุมชน แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อค้นหาศักยภาพของชุมชน และสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในการนำข้อมูลทุนชุมชนมาใช้ประโยชน์

ข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

อำเภอเขาชะเมา ตั้งเดิมนั้นอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอแกลง จังหวัดระยอง เนื่องจากด้วยท้องที่อำเภอแกลง มีอาณาเขตกว้างขวางและมีพลเมืองประชากรมาก ท้องที่บางตำบลอยู่ห่างไกลจากอำเภอประกอบกับเจ้าหน้าที่ออกตรวจตราดูแลทุกข์สุขของราษฎรไม่ทั่วถึง ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในด้านการปกครองและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในท้องที่

กระทรวงมหาดไทย จึงได้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทยแบ่งเขตท้องที่อำเภออำเภอแกลง จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2536 ตั้งเป็นกิ่งอำเภอเรียกชื่อว่า “กิ่งอำเภอเขาชะเมา” โดยให้มีเขตการปกครองรวม 4 ตำบล คือ ตำบลน้ำเป็น ตำบลห้วยทับมอญ ตำบลชำม้อ และตำบลเขาน้อย และได้นำชื่อน้ำตกเขาชะเมาในเขตอุทยานแห่งชาติ เขาชะเมา – เขาวง มาตั้งเป็นชื่อกิ่งอำเภอ เนื่องจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและรู้จักกันอย่างกว้างขวาง

ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2550 อนุมัติหลักการร่างพระราชกฤษฎีกาตั้งอำเภอฯ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 และเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2550 พระราชกฤษฎีกาได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 124 ตอนที่ 46 ก วันที่ 24 สิงหาคม 2550 โดยให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นสิบห้าวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป จึงส่งผลให้กิ่งอำเภอตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีฐานะเป็นอำเภอ ตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน 2550 เป็นต้นไป ดังนั้น “กิ่งอำเภอเขาชะเมา” จึงมีฐานะเป็น “อำเภอเขาชะเมา” จนถึงปัจจุบัน

ข้อมูลสภาพทั่วไปอำเภอเขาชะเมา

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดระยอง ห่างจากศูนย์ราชการจังหวัดระยอง ประมาณ 80 กิโลเมตร มีพื้นที่การปกครองทั้งหมด 269.95 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 168,718.75 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดชลบุรีและจังหวัดจันทบุรี โดยที่ว่าการอำเภอเขาชะเมา ตั้งอยู่ในศูนย์ราชการอำเภอเขาชะเมา หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยทับมอญ ติดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3377 กิโลเมตรที่ 25 โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอบ่อทอง	จังหวัดชลบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอแก่งหางแมว	จังหวัดจันทบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอแกลง	จังหวัดระยอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอวังจันทร์	จังหวัดระยอง

ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบเชิงเขาสลับเนินเขาและภูเขา มีลักษณะเป็นลอนลูกคลื่นสูงต่ำสลับกันไปมีลักษณะภูมิอากาศแบบร้อนชื้น อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ 28.6 องศา พื้นดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย เหมาะแก่การเพาะปลูกและการทำสวนผลไม้ มีสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติที่สมบูรณ์ แหล่งต้นน้ำลำธารยังไม่ถูกทำลาย

การปกครอง อำเภอเขาชะเมา แบ่งพื้นที่การปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช 2457 ออกเป็น 4 ตำบล 29 หมู่บ้าน

1. ตำบลห้วยทับมอญ	จำนวน 8 หมู่บ้าน
2. ตำบลชำม้อ	จำนวน 9 หมู่บ้าน
3. ตำบลน้ำเป็น	จำนวน 7 หมู่บ้าน
4. ตำบลเขาน้อย	จำนวน 5 หมู่บ้าน

อำเภอเขาชะเมา มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ จำนวน 4 แห่ง ดังนี้
เทศบาลตำบล 1 แห่ง คือ เทศบาลตำบลชำม้อ

องค์การบริหารส่วนตำบล 3 แห่ง ได้แก่

- องค์การบริหารส่วนตำบลเขาชะเมา
- องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำเป็น
- องค์การบริหารส่วนตำบลเขาน้อย

หน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่หน่วยงานราชการ ได้แก่

1. ที่ทำการปกครองอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานสรรพากรอำเภอ สำนักงานสัสดีอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ โดยตั้งอยู่ในพื้นที่ศูนย์ราชการอำเภอเขาชะเมา หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยทับมอญ อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง
2. สถานีตำรวจภูธร จำนวน 2 แห่ง ได้แก่
  - 2.1 สถานีตำรวจภูธรเขาชะเมา ตั้งอยู่ในพื้นที่ศูนย์ราชการอำเภอเขาชะเมา หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยทับมอญ รับผิดชอบพื้นที่ ตำบลห้วยทับมอญ ตำบลชำม้อ และตำบลเขาน้อย
  - 2.2 สถานีตำรวจภูธรน้ำเป็น ตั้งอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 1 ตำบลน้ำเป็น รับผิดชอบพื้นที่ ตำบลน้ำเป็น
3. สำนักงานอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา – เขาวง ตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา – เขาวง หมู่ที่ 2 ตำบลน้ำเป็น รับผิดชอบดูแลพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา – เขาวง
4. ที่ทำการไปรษณีย์ (สาขาย่อยอำเภอแกลง จังหวัดระยอง) จำนวน 2 แห่ง ได้แก่
  - 4.1 ไปรษณีย์ตำบลห้วยทับมอญ
  - 4.2 ไปรษณีย์ตำบลชำม้อ
5. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอแกลง สาขาย่อยเขาชะเมา รับผิดชอบอำเภอเขาชะเมา ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยทับมอญ
6. สถาบันการเงิน ได้แก่ ธนาคาร จำนวน 1 แห่ง คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เพื่อการเกษตร (ธกส.) ตั้งอยู่บริเวณ หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยทับมอญ อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

7. ศาสนาและวัฒนธรรม อำเภอเขาชะเมา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดทั้งหมด 14 แห่ง สำนักสงฆ์ จำนวน 12 แห่ง

ประชากรและครัวเรือน อำเภอเขาชะเมา มีจำนวนประชากรตามหลักฐานทางทะเบียนบ้านของผู้มีสัญชาติไทย ทั้งสิ้น 23,778 คน แบ่งเป็น เพศชาย 11,888 คน เพศหญิง 11,890 คน (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2563)

ประชากรของอำเภอเขาชะเมา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ยางพารา และสวนผลไม้ ทำให้มีผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าว สัญชาติ พม่า ลาว กัมพูชา และมีแนวโน้มจะสูงขึ้น

ประชากรแฝง เนื่องจากไม่ใช่พื้นที่เขตเศรษฐกิจขนาดใหญ่จึงไม่มีประชากรแฝงมากนัก และมีแนวโน้มคงที่

การศึกษา

อำเภอเขาชะเมา มีสถานศึกษา จำนวน 21 แห่ง ห้องสมุด 1 แห่ง ดังนี้

1. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 1 แห่ง
  2. โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 2 แห่ง
  3. โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 14 แห่ง
  4. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 4 แห่ง
  5. ห้องสมุด จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตั้งอยู่ ศูนย์ราชการอำเภอเขาชะเมา หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยทับมอญ อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง
- แหล่งน้ำอุปโภค บริโภค

ประปาหมู่บ้าน จำนวน 23 แห่ง อื่นๆ เช่น บ่อน้ำบาดาล บ่อน้ำผิวดิน ถังเก็บน้ำ สาธารณสุข

อำเภอเขาชะเามีสถานพยาบาล จำนวน 6 แห่ง ดังนี้

โรงพยาบาล จำนวน 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลเขาชะเมาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ขนาด 30 เตียง ตั้งอยู่ หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยทับมอญ อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) จำนวน 4 แห่ง

สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี ตั้งอยู่ หมู่ที่ 2 ตำบลน้ำเป็น ศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

1. การแก้และจุดบั้งไฟ ในพื้นที่ตำบลเขาน้อย อำเภอเขาชะเมา ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปี ในช่วงสงกรานต์ของไทย

2. เทศกาลผลไม้ “เปิดเขาลำไย เมืองชะเมา” จัดเป็นประจำในช่วงเดือน มีนาคม พฤษภาคม ของทุกปี โดยเป็นการนำผลไม้และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของเกษตรกรออกมาจำหน่ายในราคาถูกลง

การคมนาคม อำเภอเขาชะเมา มีถนนสัญจรที่ใช้ระหว่างอำเภอและจังหวัด ดังนี้
ทิศเหนือ ระหว่างอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ถึง ศูนย์ราชการอำเภอเขาชะเมา ใช้ถนน
ทางหลวงชนบทหมายเลข รย 5002 ระยะทางประมาณ 45 กิโลเมตร

ทิศตะวันออก ระหว่างอำเภอแก่งหางแมว จังหวัดระยอง ถึง ศูนย์ราชการอำเภอเขาชะเมา
ใช้ถนนทางหลวงชนบทหมายเลข 4023 ตัดเข้าถนนทางหลวงชนบทหมายเลข 3377 ระยะทาง
ประมาณ 38 กิโลเมตร

ทิศใต้ ระหว่างอำเภอแกลง จังหวัดระยอง ถึง ศูนย์ราชการอำเภอเขาชะเมา ใช้ถนนทาง
หลวงชนบทหมายเลข 4010 ตัดเข้าถนนทางหลวงชนบทหมายเลข 3377 ระยะทางประมาณ 33
กิโลเมตร

ทิศตะวันตก ระหว่างอำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง ถึง ศูนย์ราชการอำเภอเขาชะเมา
ใช้ถนนทางหลวงชนบทหมายเลข 3471 ตัดเข้าถนนทางหลวงชนบทหมายเลข 3377 ระยะทาง
ประมาณ 22 กิโลเมตร

ด้านเศรษฐกิจ

รายได้ประชากร อำเภอเขาชะเมาส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อคน โดยประมาณ 207,140
บาท/ปี ต่อครัวเรือน โดยประมาณ 418,272 บาท/ปี (สำนักงานพัฒนาชุมชน (ข้อมูล จปฐ.), 2562)

รายจ่ายประชากร อำเภอเขาชะเมาส่วนใหญ่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อคน โดยประมาณ 156,464
บาท/ปี ต่อครัวเรือน โดยประมาณ 315,951 บาท/ปี (สำนักงานพัฒนาชุมชน (ข้อมูล จปฐ.), 2562)

การเกษตร อำเภอเขาชะเมา มีพื้นที่ทางการเกษตรจำนวน 132,167.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ
78.33% ของพื้นที่อำเภอ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกยางพารา และสวนผลไม้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปิยะ ประทีปกรมณี (2546) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
ชุมชนในพื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร” พบว่า 1. กลุ่มตัวอย่างที่ได้ศึกษามีระดับ
การมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับต่ำ 2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนาชุมชน คือ สถานการณ์สังคม การเป็นสมาชิกกลุ่ม และความคาดหวัง
ผลประโยชน์ส่วนปัจเจกที่ไม่มีมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน
คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน อาชีพ รายได้และพื้นที่

ถือครอง 3. ปัญหาสำคัญที่มีผล ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน คือ การให้ความร่วมมือกับประชาชน ผู้นำชุมชน ข้าราชการ และการประชาสัมพันธ์และการสนับสนุนจากภาครัฐ

สัมพันธ์ จันทรรักษ์ (2546) ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชนในหมู่บ้านในเขตอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี รวมจำนวน 135 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตรฐาน ประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินงานพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านสังคม: การพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจ: การสนับสนุนการประกอบอาชีพของราษฎร ด้านสภาพแวดล้อมของชุมชน ด้านการเมืองและการพัฒนาวัฒนธรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. การดำเนินงานพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอมะขาม จำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ภารดร บุตรบุญ (2547) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารงานหมู่บ้าน: ศึกษากรณี กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาและ การทดสอบทางสถิติ โดยใช้ค่าไค - สแควร์ พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งในหมู่บ้าน และปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการปกครองระดับหมู่บ้าน ความคาดหวังในผลประโยชน์ส่วนร่วม ทักษะติดต่อตัวผู้นำ และการติดต่อสื่อสารมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานหมู่บ้าน นอกจากนี้ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานหมู่บ้านระดับสูง เมื่อพิจารณาลงไปในรูปแบบ ของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูงมากและระดับสูง เมื่อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานในระดับสูงมาก เข้ามามีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ด้านการรับฟัง ด้านการติดตามประเมินผลและการแสดงความคิดเห็นในระดับสูง และเมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย Cramer s v พบว่า มีระดับน้อย และเมื่อเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย พบว่า ตำแหน่งในหมู่บ้าน การติดต่อสื่อสาร อาชีพ อายุ ระดับการศึกษา ทักษะติดต่อ

ต่อตัวผู้นำเพศ ความรู้ความเข้าใจในการปกครองระดับหมู่บ้าน และความคาดหวังในผลประโยชน์ส่วนรวม

อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง (2547) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชุมชนย่อยภายในเขตเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่อยในเขตเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยมีอายุ 51 ปี ขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.00 และส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา - อาชีวศึกษา มีรายได้เฉลี่ย 14,245 บาทต่อเดือน และส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่ม สำหรับระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนเฉลี่ย 31 ปี สำหรับข้อมูลปัจจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนรวม 4 ด้าน ของผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐและนโยบายรัฐบาล ในภาพรวมพบว่า ปฏิบัติอยู่บ่อย ๆ โดยด้านภาวะผู้นำ สำหรับด้านบทบาทข้าราชการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนย่อย ในเขตเทศบาลรวม 4 ด้าน ในภาพรวมพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สำหรับด้านการร่วมค้นหาปัญหามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน พบว่า อายุ รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความคิดเห็นด้านภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสาร บทบาทของข้าราชการและนโยบายรัฐบาล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 โดยมีอายุและระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ของประชาชน

บรรเจิด สอพิมาย (2550) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอสพิมาย จังหวัดนครราชสีมา การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ประชากรที่ใช้ศึกษาจำนวน 10,704 คน กลุ่ม ตัวอย่างของประชากรจำนวน 392 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ผลการศึกษาพบว่าระดับ การมีส่วนร่วมในด้านการค้นหาสาเหตุของปัญหาการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านวางแผนดำเนินงาน การมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการลงทุนและ ปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสุดท้ายด้านการติดตามและ ประเมินผลการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อจำแนกตามเพศความคิดเห็นการมีส่วนร่วมเพศหญิงและเพศชาย ไม่แตกต่าง

ปรีดา เจษฎาวรางกุล (2550) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชน จำนวน 27 ชุมชน จำนวน 143 คน ผลการศึกษาพบว่า ระดับ การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชน ในการดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนระดับสูงสุด ในด้านการร่วมลงทุนและ ปฏิบัติงาน และด้านการมีส่วนร่วมกันปัญหาและสาเหตุของการพัฒนาชุมชน รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและการประเมินผลและด้านการร่วมวางแผนดำเนินกิจกรรม ตามลำดับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขต เทศบาลเมืองคูคต ได้แก่ ระดับการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน สำหรับปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ เพศ อายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนา และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของกรรมการชุมชน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ปิยะศักดิ์ อภิเชษฐ์รัตน์ (2550) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ให้เป็นเมืองน่าอยู่ ผลการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทองให้เป็นเมือง น่าอยู่พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาและการเป็นสมาชิกกลุ่มที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนา เทศบาลเทศบาลตำบลบ่อทองให้เป็นเมืองน่าอยู่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนา เทศบาลตำบลบ่อทองให้เป็นเมืองน่าอยู่ไม่แตกต่างกัน

ชัยยุทธ ปัทมาพรพรรณ (2551) ศึกษาเรื่อง ความต้องการของประชาชน ในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุดุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่น ให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุดุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบ ความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุดุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ของครอบครัวต่อเดือน และการเป็นสมาชิกกลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลธาตุดุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุดุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้าน พบว่า ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพ (สาธารณูปโภค) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชน ที่มีเพศอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน และการเป็นสมาชิกกลุ่มที่ต่างกัน มีความต้องการในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เสริมพงษ์ อยู่โต (2551) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด และด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดได้แก่ ด้านการรับผลประโยชน์ รองลงมาเป็นด้านการตัดสินใจ และด้านที่มีส่วนร่วมของประชาชนน้อยที่สุดได้แก่ ด้านการดำเนินงาน เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และอาชีพที่แตกต่างกันของประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน ส่วนอายุและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันในด้านการตัดสินใจและด้านการดำเนินงาน

เสาวลักษณ์ ทองเทพ (2551) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนใน การพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาบ้านลำเรือแตก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนต้นแบบบ้านลำเรือแตก ตามตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า ประชาชนชุมชนลำเรือแตกมีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 และประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 ส่วนตัวแปรเพศ อาชีพ รายได้และระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนที่แตกต่างกันประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5

รัฐพงศ์ บุญญา นวัตกรรม (2552) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตคูสิต กรุงเทพมหานคร พบว่าในภาพรวมและรายได้อยู่ในระดับปานกลางและด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมของการรับผลประโยชน์รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมการติดตามและ

ประเมินผล ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน เขตคูสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่ อาชีพ ส่วนปัจจัยที่ไม่มี ผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตคูสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน

วชิรารวรรณ นิลเกตุ (2553) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเคื้อ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่าง 373 คน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลาง โดยแยกเป็น รายด้านระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ระดับปานกลาง 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินการ และในระดับน้อย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล ส่วนการจำแนกตาม เพศ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมในทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ อาชีพ และระดับการศึกษา ต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยรวม รายด้านแตกต่างกัน ซึ่งโอกาสนี้สามารถใช้เป็นประโยชน์และหาแนวทางให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเคื้อมากยิ่งขึ้นไป

พรทิพย์ ทับแก้ว (2554) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิษฐ์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่ส่งผลการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ระดับการศึกษา และอาชีพ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

นิภาพร รัตนปริยานุช (2556) ศึกษาเรื่อง ความต้องการในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอมืองชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาชุมชนของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอมืองชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาชุมชน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอมืองชลบุรี จำแนกตามเพศ รายได้ อายุ การศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด จำนวน 375 คน ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอมืองชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนา สาธารณสุขและส่งเสริมคุณภาพชีวิต รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเมืองและการบริหาร ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลเสม็ด อำเภอมือง

เมืองชลบุรี พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาชุมชน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี ไม่แตกต่างกัน แต่ในขณะที่ประชาชน ที่มีเพศ รายได้ อายุ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิญญู หยกจินดา (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่าง 322 คน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์มีส่วนร่วมในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจมีส่วนร่วมในระดับมาก การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในระดับมาก และสุดท้ายการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีส่วนร่วมในระดับน้อย ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

โสภิตา ศรีนุ่น (2558) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา เพื่อศึกษาความการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา อายุระหว่าง 20 – 60 ปี จำนวน 395 คน ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และมีรายได้ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท/เดือน ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ การร่วมรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ และพบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพ และอาชีพ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา

เทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษาและ รายได้แตกต่างกัน ส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัลย์ลักษณ์ หนูพันธ์ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาหมู่บ้านตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านตลกปก-ตาลีง หมู่ที่ 6 ตำบลวังสรรพรส อำเภอ ขลุง จังหวัดจันทบุรี เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน ตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านตลกปก-ตาลีง หมู่ที่ 6 ตำบลวังสรรพรส อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง บ้านตลกปก-ตาลีง หมู่ที่ 6 ตำบลวังสรรพรส อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการอยู่อาศัยในหมู่บ้าน โดยเก็บข้อมูลจากตัวแทนครัวเรือน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 57 คน ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านตลกปก-ตาลีง หมู่ที่ 6 ตำบลวังสรรพรส อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่าด้านการร่วมรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมีส่วนร่วมมากเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมีส่วนร่วมมาก ด้านการตัดสินใจการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมีส่วนร่วมมากและ อันดับสุดท้าย คือ ด้านการประเมินผลอยู่ในระดับมีส่วนร่วมปานกลาง ผลการเปรียบเทียบการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน พบว่าประชาชนที่มีอาชีพ ระยะเวลา การอยู่อาศัย ในหมู่บ้านต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านตลกปก- ตาลีง หมู่ที่ 6 ตำบลวังสรรพรส อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ตารางที่ 1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชื่อผู้วิจัย/ปีที่วิจัย	ผลงานที่เกี่ยวข้อง	ตัวแปรอิสระ	สิ่งที่ค้นพบ
ปิยะ ประทีปปริกมณี (2546)	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร	ระดับการศึกษา	ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
สัมพันธ์ จันทร์รักษ์ (2546)	การดำเนินงานพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี	- สถานภาพในการดำรงตำแหน่ง - ประสิทธิภาพในการทำงาน	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำ ชุมชนมีการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอมะขาม จำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่ง และประสิทธิผลในการทำงานแตกต่างกัน
ภาคร บุดรบุญ (2547)	การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารงานหมู่บ้าน : ศึกษากรณี กิ่งอำเภอเวียงเหนือ อเภอเมือง จังหวัดลำพูน	อายุ	เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งในหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานหมู่บ้าน
อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง (2547)	การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชุมชนย่อยภายในเขตเทศบาล : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง	อายุ	อายุ /รายได้ต่อเดือน/ การเป็นสมาชิกกลุ่ม/ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน / ความคิดเห็นด้านภาวะผู้นำ / การติดต่อสื่อสาร / บทบาทของข้าราชการและนโยบาย

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย/ปีที่วิจัย	ผลงานที่เกี่ยวข้อง	ตัวแปรอิสระ	สิ่งที่ค้นพบ
	อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี		รัฐบาล มีความสัมพันธ์กับ การมีส่วนร่วมของ ประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ ระดับ .05 โดยมี อายุและระดับการศึกษาไม่มี ความสัมพันธ์กับการมีส่วน ร่วมของประชาชน
บรรเจิด สอพิมาย (2550)	การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการ พัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การ บริหารส่วนตำบลใน เมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา	อายุ	ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มี ส่วนในการพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกันที่ ระดับ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
ปรีดา เษฎวารางกุล (2550)	การมีส่วนร่วมของ กรรมการชุมชนใน การพัฒนาชุมชนใน เขตเทศบาลเมือง คูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี	ระดับการศึกษา	ระดับ การศึกษา ของ กรรมการชุมชน มี ความสัมพันธ์ต่อการมีส่วน ร่วมในการพัฒนาชุมชนใน เขตเทศบาลเมืองคูคต
ปิยะศักดิ์ อภิเดชรัตน์ (2550)	การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการ พัฒนาเทศบาลตำบล บ่อทอง อำเภอบ่อ ทอง จังหวัดชลบุรี	เพศ	ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มี ส่วนร่วมในการพัฒนา เทศบาลตำบลบ่อทองให้ เป็นเมืองน่าอยู่ไม่แตกต่าง กัน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย/ปีที่วิจัย	ผลงานที่เกี่ยวข้อง	ตัวแปรอิสระ	สิ่งที่ค้นพบ
ชัยยุทธ ปัทมาพรพรรณ (2551)	ความต้องการของ ประชาชน ในการมี ส่วนร่วมพัฒนา ท้องถิ่นให้เป็นเมือง น่าอยู่ : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลธาตุ ทอง อำเภอป่าทอง จังหวัดชลบุรี	เพศ	ประชาชน ที่มีเพศต่างกัน มี ความต้องการในการมีส่วนร่วม พัฒนาท้องถิ่นให้เป็น เมืองน่าอยู่: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอป่าทอง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน
เสริมพงษ์ อยู่โต (2551)	การมีส่วนร่วมในการ พัฒนาชุมชนของ ประชาชน เขตบางคอ แหลม กรุงเทพมหานคร มหานคร	เพศ	ประชาชนที่มีเพศแตกต่าง กัน มีส่วนร่วมในการพัฒนา ชุมชนไม่แตกต่างกัน
เสาวลักษณ์ ทองเทพ (2551)	การมีส่วนร่วมของ ประชาชนใน การ พัฒนาชุมชนตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง: กรณีศึกษา บ้านลำเรือแตก อำเภอ บางปะอิน จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	อาชีพ	ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการ พัฒนา ชุมชนไม่แตกต่างกัน
รัฐพงศ์ บุญญานวัตร (2552)	การมีส่วนร่วมในการ พัฒนาชุมชนของ ประชาชนเขตคูสิต กรุงเทพมหานคร	ระดับการศึกษา	ระดับ การศึกษาของ ประชาชนไม่มีผลต่อการมี ส่วนร่วมในการพัฒนา ชุมชนของประชาชนเขต คูสิต กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย/ปีที่วิจัย	ผลงานที่เกี่ยวข้อง	ตัวแปรอิสระ	สิ่งที่ค้นพบ
วชิราวรรณ นิลเกตุ (2553)	การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย	อาชีพ	ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันพบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน
พรทิพย์ ทับแหว่ (2554)	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์	ระดับการศึกษา	ระดับการศึกษา มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
นิภาพร รัตนปริยานุช (2556)	ความต้องการในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี	เพศ	ประชาชน ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาชุมชนของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี แตกต่างกัน
วิญญู หยกจินดา (2557)	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี	อาชีพ	ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย/ปีที่วิจัย	ผลงานที่เกี่ยวข้อง	ตัวแปรอิสระ	สิ่งที่ค้นพบ
โสภิตา ศรีนุ่น (2558)	การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาล เมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา	อายุ	ประชาชนที่มีอายุแตกต่าง กัน มีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบ ตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน
วลัยลักษณ์ หนูพันธ์ (2559)	การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการ พัฒนาหมู่บ้าน ตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง บ้านตกปก- ดาลัย หมู่ที่ 6 ตำบลวัง สรรพรส อำเภอขลุ งจังหวัดจันทบุรี	อาชีพ	ประชาชนที่มีอาชีพ ใน หมู่บ้านต่างกันมีส่วนร่วม ในการพัฒนาหมู่บ้านตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง บ้านตกปก-ดาลัย หมู่ที่ 6 ตำบลวังสรรพรส อำเภอขลุ้ง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ.05

ตารางที่ 2 สกัดตัวแปรจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมมติฐาน การวิจัย	ชัยยุทธ ปัทมา พรรณ (2551)	บรรเจิด สอพิ มาย (2550)	วิญญู หยกจัน (2557)	พรทิพย์ ทับแว่ว (2554)
เพศต่างกันมีความ คิดเห็น ต่อ การ ดำเนินงานพัฒนา ชุมชน แตกต่าง กัน	✓			
อายุต่างกันมีความ คิดเห็น ต่อ การ ดำเนินงานพัฒนา ชุมชนแตกต่างกัน		✓		
อาชีพต่างกัน มี ความคิดเห็นต่อ การดำเนินงาน พัฒนาชุมชน แตกต่างกัน			✓	
ระดับการศึกษา ต่างกัน มีความ คิดเห็น ต่อ การ ดำเนินงานพัฒนา ชุมชนแตกต่างกัน				✓

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล โดยรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. เสนอผลการแปลผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือน ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จำนวน 6,062 ครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือน ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จำนวน 375 คน จาก 375 ครัวเรือน โดยมีขั้นตอนการหาขนาดตัวอย่างและสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. การหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Yamane (1973, อ้างถึงใน ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550) โดยกำหนดขนาดระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดขนาดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ .05 ซึ่งแทนค่าตามสูตร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

การแทนค่าในสูตร n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$= \frac{6062}{1 + 6062(0.05)^2}$$

$$= 375.24$$

จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวมีค่าเท่ากับ 375 คน

2. สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรที่เป็นตัวแทนครัวเรือน ในอำเภอเขาชะเมาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนดีมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ระดับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนดีมาก	ให้ 4 คะแนน
ระดับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนดีปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ระดับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนดีน้อย	ให้ 2 คะแนน
ระดับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนดีน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องการดำเนินงานพัฒนาชุมชน จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. การสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับ การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอ เขาชะเมา จังหวัดระยอง และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

3.1 ผศ.ดร.สุปรานี ธรรมพิทักษ์ ตำแหน่ง อาจารย์คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 ผศ.ดร. อุษณากร ทาวะรัมย์ ตำแหน่ง อาจารย์คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.3 อาจารย์ ดร.พรเทพ นามกร ตำแหน่ง อาจารย์คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง เทียบตรงเชิงเนื้อหาของคำถามในแต่ละข้อ จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญต่อไป

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.95 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้ว ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากวิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

2. แจกแบบสอบถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม ไปจำนวน 375 ชุด โดยมีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา และมีความสมบูรณ์ จำนวน 375 ชุดคิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน โดยใช้วิธีการประมวลผลค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา ทดสอบด้วยสถิติ Independent Sample t-Test ในกรณีที่ตัวแปรอิสระไม่เกิน 2 กลุ่ม และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมากกว่า 2 กลุ่ม และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ LSD (Least significant difference test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

เกณฑ์การแปรผล

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปรผลค่าเฉลี่ย โดยนำค่าคะแนนของผู้ตอบในแต่ละแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูล และกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปรผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง กำหนดค่าเฉลี่ยใช้สูตรการหาค่าอันตรภาคชั้นไพทอริย์ โปทิสว่าง (2556) ดังนี้

$$\text{สูตรอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับที่ต้องการ}}$$

$$= \frac{5-1}{5}$$

$$= 0.8$$

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง การดำเนินงานพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับดีมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง การดำเนินงานพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40	หมายถึง การดำเนินงานพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับดีปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60	หมายถึง การดำเนินงานพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับดีน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80	หมายถึง การดำเนินงานพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับดีน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และการศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 375 ชุด เพื่อให้ได้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และการศึกษา

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	196	52.26
หญิง	179	47.73
รวม	375	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
20 ปี – 30 ปี	47	12.53
31 – 40 ปี	100	26.66
41 - 50 ปี	150	40.00
51 – 60 ปี	67	17.86
61 ปี ขึ้นไป	11	2.93
รวม	375	100
อาชีพ		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	9	2.40
พนักงานบริษัทเอกชน	31	8.26
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	25	6.66
รับจ้าง	76	20.26
ค้าขาย	69	18.40
เกษตรกร	165	44.00
รวม	375	100
การศึกษา		
ประถมศึกษา	102	27.20
มัธยมศึกษาตอนต้น / มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า	224	59.73
ปริญญาตรี	44	11.73
สูงกว่าปริญญาตรี	5	1.33
รวม	375	100

จากตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.26 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 47.73 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุดร้อยละ 40.00 รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปีขึ้นไป ร้อยละ 26.66 อายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 17.86 ตามลำดับ การประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง ร้อยละ 20.26 และอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 18.40 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน
ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท

การจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	SD	แปลความ	อันดับ
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด				
1. ท่าน มีความเข้าใจแนวทางการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ในชุมชน	90	78	176	31	-	3.60	0.94	ดีมาก	1
	(24.00)	(20.80)	(46.93)	(8.26)					
2. ท่าน มีความเข้าใจแนวทางการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ก ในชุมชน	25	22	165	163	-	2.75	0.83	ปานกลาง	5
	(6.66)	(5.86)	(44.00)	(43.46)					
3. ท่าน ได้ร่วมกับผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) และอาสาสมัครอื่น ๆ ในชุมชน จัดเก็บข้อมูล จปฐ./กชช.2ก	72	136	116	37	14	3.57	1.02	ดีมาก	2
	(19.20)	(36.26)	(30.93)	(9.86)	(3.73)				
4. ท่าน ได้ตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของข้อมูล โดยนำเข้าเวทีประชาคมหมู่บ้าน	11	21	315	28	-	3.04	0.49	ปานกลาง	3
	(2.93)	(5.60)	(84.00)	(7.46)					
5. ท่าน ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ กำหนดเป็นแผนงาน/กิจกรรม นำเสนอบรรจุในแผนชุมชน	5	25	310	35	-	3.00	0.46	ปานกลาง	4
	(1.33)	(6.66)	(82.66)	(9.33)					
ภาพรวมการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท						3.03	0.36	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท พบว่า ประชาชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมด้านการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเข้าใจแนวทางการจัดเก็บข้อมูล จปฐ.ในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 3.60 (SD = 0.94) รองลงมาคือ ประชาชนได้ร่วมกับผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) และอาสาสมัครอื่น ๆ ในชุมชน จัดเก็บข้อมูล จปฐ./กชช.2ค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 (SD = 1.02) และ ประชาชนท่านมีความเข้าใจแนวทางการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค ในชุมชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.75 (SD = 0.83)

ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน
ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการขับเคลื่อนแผนชุมชน

การขับเคลื่อนแผนชุมชน	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	SD	แปลความ	อันดับ
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด				
การขับเคลื่อนแผนชุมชน									
6. ท่านได้ร่วมกับผู้นำชุมชน จัดเตรียมและรวบรวมข้อมูลที่ได้รับการจัดเก็บไว้แล้ว มาจัดหมวดหมู่หรือเก็บเพิ่มเติม	24 (6.40)	23 (6.13)	177 (47.20)	151 (40.26)	-	2.78	0.82	ปานกลาง	5
7. ท่านได้ร่วมจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อให้สมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชน ร่วมกันตรวจสอบข้อมูล และกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาและพัฒนา	7 (1.86)	20 (5.33)	244 (65.06)	104 (27.73)	-	2.81	0.61	ปานกลาง	4
8. ท่านได้ร่วมจัดทำแผนชุมชน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมและยึดหลักการพึ่งตนเองของชุมชน	9 (2.40)	22 (5.86)	296 (78.93)	48 (12.80)	-	2.97	0.53	ปานกลาง	1
9. ท่านได้นำแผนชุมชนสู่การปฏิบัติ โดยการกำหนดเป็นโครงการและดำเนินการ	10 (2.66)	26 (6.93)	275 (73.33)	64 (17.06)	-	2.95	0.58	ปานกลาง	2
10. ท่านมีการติดตามและสรุปผลการดำเนินกิจกรรม	32 (8.53)	42 (11.20)	173 (46.13)	128 (34.13)	-	2.94	0.89	ปานกลาง	3
ภาพรวมการขับเคลื่อนแผนชุมชน						2.89	0.43	ปานกลาง	

จากตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของการขับเคลื่อนแผนชุมชน ในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง พบว่า ประชาชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมการขับเคลื่อนแผนชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ประชาชนได้ร่วมจัดทำแผนชุมชน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมและยึดหลักการพึ่งตนเองของชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.97 (SD = 0.53) รองลงมาคือ ประชาชนได้นำแผนชุมชนสู่การปฏิบัติ โดยการกำหนดเป็น โครงการและดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 (SD = 0.58) และ ร่วมกับผู้นำชุมชนจัดเตรียมและรวบรวมข้อมูลที่ได้รับการจัดเก็บไว้แล้ว มาจัดหมวดหมู่หรือเก็บเพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 2.78 (SD = 0.82)

ตารางที่ 6 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน
ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้

การดำเนินงานพัฒนาชุมชน	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	SD	แปลความ	อันดับ
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด				
การขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน									
11. ท่านได้ร่วมเวทีประชาคม เพื่อเผยแพร่ความคิด ชี้แจง วัตถุประสงค์ และประโยชน์ ของศูนย์เรียนรู้ชุมชน	-	49	254	72	-	2.93	0.56	ปานกลาง	4
		(13.06)	(67.73)	(19.20)					
12. ท่านได้ร่วมเป็น คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ชุมชน	-	49	276	52	-	3.00	0.57	ปานกลาง	3
		(13.06)	(73.60)	(13.86)					
13. ท่านได้ร่วมจัดเก็บข้อมูล ความรู้เรื่องต่าง ๆ รวมทั้ง ค้นหาผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้านด้าน ต่าง ๆ และจัดการความรู้ รวมทั้งจัดระบบสารสนเทศ	-	87	179	58	-	3.34	0.90	ปานกลาง	2
		(23.20)	(47.73)	(15.46)					
14. ท่านได้ร่วมจัดกิจกรรม เรียนรู้ภายใน/ภายนอกศูนย์ เรียนรู้ชุมชน เช่น จัดเวที แลกเปลี่ยน สัมมนา อภิปราย ฝึกอบรม ทักษะศึกษา	26	138	158	53	-	3.36	0.80	ปานกลาง	1
	(6.92)	(36.80)	(42.13)	(14.13)					
ภาพรวมการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน						3.17	0.49	ปานกลาง	

จากตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน พบว่า ประชาชนชุมชนอำเภอเขาชะเมา มีระดับความคิดเห็นในภาพรวม การขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ประชาชนได้ร่วมจัดกิจกรรมเรียนรู้ภายใน/ภายนอกศูนย์เรียนรู้ชุมชน เช่น จัดเวทีแลกเปลี่ยน สัมมนา อภิปราย ฝึกอบรม ทัศนศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.36 (SD = 0.80) รองลงมา คือ ประชาชนได้ร่วมจัดเก็บข้อมูล ความรู้เรื่องต่าง ๆ รวมทั้งค้นหาผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้านด้านต่าง ๆ และจัดการความรู้ รวมทั้งจัดระบบสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 (SD = 0.90) และ ประชาชนได้ร่วมเวทีประชาคมเพื่อเผยแพร่ความคิด ชี้แจงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของศูนย์เรียนรู้ชุมชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 2.93 (SD = 0.56)

ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน
ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย

การดำเนินงานพัฒนาชุมชน	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	SD	แปลความ	อันดับ
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด				
การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย									
15. ท่าน มีทัศนคติที่ดีต่อ เพื่อนมนุษย์ มีความเคารพ ซึ่งกันและกัน	20 (5.33)	154 (41.06)	182 (48.53)	19 (5.06)	-	3.46	0.67	มาก	6
16. ท่านเคารพกฎหมายและ ดำเนินชีวิตในกรอบของ กฎหมายที่มีเหตุผลและความ เป็นธรรม	32 (8.53)	174 (46.40)	148 (39.46)	21 (5.60)	-	3.57	0.72	มาก	1
17. ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุก ระดับและทุกครั้ง	29 (7.73)	172 (45.86)	156 (41.60)	18 (4.80)	-	3.56	0.70	มาก	2
18. ท่านเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ สมาชิกในครอบครัวในการไป ใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง และ ชักชวนสมาชิกในครัวเรือนให้ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมทั้งเป็น ครอบครัวตัวอย่างที่ไม่ซื้อ สิทธิขายเสียงของหมู่บ้าน/ ตำบล	21 (5.60)	172 (45.86)	164 (43.73)	18 (4.80)	-	3.52	0.67	มาก	3
19. เปิดโอกาสให้สมาชิกใน ครอบครัวได้แสดงความคิดเห็น	24 (6.40)	170 (45.33)	155 (41.33)	26 (6.93)	-	3.51	0.71	มาก	4

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การดำเนินงานพัฒนาชุมชน	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	SD	แปลความ	อันดับ
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	ปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด				
การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย									
20. ท่านให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเช่น การเป็นสมาชิกกลุ่ม เป็นกรรมการกลุ่ม	27 (7.20)	156 (41.60)	162 (43.20)	30 (8.00)	-	3.48	0.74	มาก	5
22. ท่านร่วมกิจกรรมรณรงค์เผยแพร่ความรู้เรื่องประชาธิปไตยในหมู่บ้าน/ตำบล	16 (4.26)	154 (41.06)	184 (49.06)	21 (5.60)	-	3.44	0.66	มาก	7
การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย						3.35	0.66	ปานกลาง	

จากตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมด้านการส่งเสริมประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

การเคารพกฎหมายและดำเนินชีวิตในกรอบของกฎหมายที่มีเหตุผลและความเป็นธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.57 (SD = 0.72) รองลงมาคือ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกระดับและทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 (SD = 0.70) และ การร่วมกิจกรรมรณรงค์เผยแพร่ความรู้เรื่องประชาธิปไตย ในหมู่บ้าน/ตำบล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 3.44 (SD = 0.66)

ตารางที่ 8 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

		ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD	แปลความ	อันดับ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม										
การดำเนินงานพัฒนาชุมชน										
22. ท่านมีการส่งเสริมให้คนในครอบครัว/ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน	27	154	184	21		3.40	0.72	ปานกลาง	2	
	(7.20)	(41.06)	(49.06)	(5.60)						
23. ท่านได้ร่วมวางแผนและบรรจุแผน การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติในแผนชุมชน										
23. ท่านได้ร่วมวางแผนและบรรจุแผน การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติในแผนชุมชน	27	123	200	25		3.40	0.78	ปานกลาง	1	
	(7.20)	(32.80)	(53.33)	(6.66)						
ภาพรวมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						3.30	0.65	ปานกลาง		

จากตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา มีระดับความคิดเห็นในภาพรวม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

การร่วมวางแผนและบรรจุแผนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในแผนชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.40 (SD = 0.78) รองลงมาคือ การส่งเสริมให้คนในครอบครัว/ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 (SD = 0.72)

ตารางที่ 9 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน
ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การดำเนินงานพัฒนาชุมชน	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	SD	แปลความ	อันดับ
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด				
การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง									
24. ท่านได้ปฏิบัติตนและ ทำงาน โดยยึดหลัก “พึ่งตนเอง”	21 (5.60)	126 (33.60)	201 (53.60)	27 (7.20)	-	3.37	0.70	ปานกลาง	3
25. ท่านมีวิถีชีวิต “แบบ พอเพียง” หลีกเลียงอบายมุข สร้างสุขในครัวเรือน	16 (4.26)	132 (35.20)	198 (52.80)	29 (7.73)	-	3.36	0.68	ปานกลาง	4
26. ท่านมีการวางแผนชีวิต ของตนเองและครอบครัว	52 (13.86)	140 (37.33)	159 (42.40)	24 (6.40)	-	3.58	0.80	ดี	1
27. ท่านได้ร่วมดำเนินการ ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง เพื่อแก้ไขปัญหา ความยากจนของคนในชุมชน โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง ประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ ระดับครอบครัว	19 (5.06)	169 (45.06)	161 (42.93)	26 (6.93)	-	3.48	0.70	ดี	2
ภาพรวมการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง						3.34	0.53	ปานกลาง	

จากตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ประชาชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา มีระดับความคิดเห็นในภาพรวม ด้านการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

การวางแผนชีวิตของตนเองและครอบครัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.58 (SD = 0.80) รองลงมาคือ ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของคนในชุมชน โดยยึดหลักการพึ่งตนเองประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 (SD = 0.70) และ ท่านมีวิถีชีวิต “แบบพอเพียง” หลีกเลียงอบายมุข สร้างสุขในครัวเรือน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 3.36 (SD = 0.68)

ตารางที่ 10 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน
ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

การดำเนินงานพัฒนาชุมชน	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	SD	แปลความ	อันดับ
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด				
การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด									
28. ท่าน ปฏิบัติตน เป็น แบบอย่างโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่ง เสพติดทุกชนิด	17 (4.53)	164 (43.73)	174 (46.64)	20 (5.33)	-	3.47	0.66	ดี	1
29. ท่าน ได้ปฏิบัติตนตาม บทบาทหน้าที่ของตนเองที่มี ต่อครอบครัว และดูแลสมาชิก ในครอบครัวไม่ให้อยู่เกี่ยวกับ ยาเสพติด	11 (2.93)	149 (39.73)	192 (51.20)	23 (6.13)	-	3.39	0.64	ปานกลาง	3
30. ท่าน ได้แนะนำให้ความรู้ แก่เพื่อนบ้านเพื่อให้เข้าใจถึง โทษและภัยของยาเสพติด รวมทั้งร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์ ป้องกันและแก้ไขปัญหายา เสพติดในหมู่บ้าน/ตำบล	35 (9.33)	143 (38.13)	159 (42.40)	38 (10.13)	-	3.46	0.79	ดี	2
ภาพรวมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด						3.40	0.57	ปานกลาง	

จากตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่า ประชาชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา มีระดับความคิดเห็นในภาพรวม การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดทุกชนิด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.47 (SD = 0.66) รองลงมาคือ ได้แนะนำให้ความรู้แก่เพื่อนบ้านเพื่อให้เข้าใจถึงโทษและภัยของยาเสพติดรวมทั้งร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ตำบล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 (SD = 0.79) และ ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีต่อครอบครัว และดูแลสมาชิกในครอบครัวไม่ให้อยู่เกี่ยวกับยาเสพติด มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 3.39 (SD = 0.64)

ตารางที่ 11 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน
ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความยากจน

การแก้ไขปัญหาความยากจน

การดำเนินงานพัฒนาชุมชน	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	SD	แปลความ	อันดับ
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด				
การแก้ไขปัญหาความยากจน									
31. ท่านได้นำข้อมูล จปฐ. มา วิเคราะห์ ร่วมกับผู้นำชุมชน และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เวทีประชาคม เพื่อให้ ได้มาซึ่งข้อมูลความต้องการ ของครัวเรือนที่มีรายได้น้อยกว่า เกณฑ์ จปฐ.	32	146	157	40	-	3.45	0.79	ดี	3
	(8.53)	(38.93)	(41.86)	(10.66)					
32. นำข้อมูลที่ได้จากการ วิเคราะห์ มาร่วมกันจัดทำแผน แก้ไขปัญหาให้กับครัวเรือน ยากจน โดยน้อมนำปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงเป็น แนวทางในการดำเนินงาน	26	146	180	23	-	3.46	0.71	ดี	1
	(6.93)	(38.93)	(48.00)	(6.13)					
33. ประสาน หน่วยงาน ราชการที่เกี่ยวข้องมาส่งเสริม แก้ไขปัญหา หรือยกระดับ คุณภาพชีวิตของครัวเรือน เป้าหมาย	22	155	174	24	-	3.46	0.70	ดี	2
	(5.86)	(41.33)	(46.40)	(6.40)					
ภาพรวมการแก้ไขปัญหาความยากจน						3.44	0.53	ดี	

จากตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความยากจน พบว่า ประชาชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา มีระดับความคิดเห็นในภาพรวม การแก้ไขปัญหาความยากจน อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ มาร่วมกันจัดทำแผนแก้ไขปัญหาให้กับครัวเรือนยากจน โดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.46 (SD = 0.71) รองลงมาคือ ประสานหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมาส่งเสริม แก้ไขปัญหา หรือยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 (SD = 0.70) และ นำข้อมูล จปฐ. มาวิเคราะห์ ร่วมกับผู้นำชุมชน และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เวทีประชาคม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลความต้องการของครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 3.45 (SD = 0.79)

ตารางที่ 12 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชน
ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ

การส่งเสริมอาชีพ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	SD	แปลความ	อันดับ
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด				
การส่งเสริมอาชีพ									
34. ท่านมีการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชน ชาวบ้าน และทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน	21 (5.60)	208 (55.46)	135 (36.00)	11 (2.93)	-	3.63	0.63	ดี	2
35. ท่านมีการสำรวจความต้องการของประชาชนในชุมชน เกี่ยวกับความต้องการเพิ่มพูนทักษะในการประกอบอาชีพ	49 (13.06)	232 (61.86)	81 (21.60)	13 (3.46)	-	3.84	0.68	ดี	1
36. ท่านได้ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ ทักษะ และนำมาสู่การสร้างรายได้เพิ่มให้กับคนในชุมชน	11 (2.93)	223 (59.46)	129 (34.40)	12 (3.20)	-	3.62	0.59	ดี	3
37. ท่านได้ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการในพื้นที่ เพื่อให้กลุ่มได้มีโอกาสในการเข้ารับการอบรมด้านต่าง ๆ	11 (2.93)	133 (35.46)	204 (54.40)	27 (7.20)	-	3.34	0.65	ปานกลาง	4

ตารางที่ 12 (ต่อ)

การดำเนินงานพัฒนาชุมชน	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	S.D.	แปล	อัน
	เห็นด้วย	เห็น	เห็น	เห็น	เห็น				
	มากที่สุด	ด้วยมาก	ด้วยปานกลาง	ด้วยน้อย	ด้วยน้อยที่สุด				
38. ท่านมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ	-	74 (19.73)	258 (68.80)	43 (11.46)	-	3.08	0.55	ปานกลาง	5
การส่งเสริมอาชีพ						3.28	0.49	ปานกลาง	

จากตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ พบว่า ประชาชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมด้านการส่งเสริมอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

มีการสำรวจความต้องการของประชาชนในชุมชน เกี่ยวกับความต้องการเพิ่มพูนทักษะในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.84 (SD = 0.68) รองลงมาคือ การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน และทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 (SD = 0.63) และมีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 3.08 (SD = 0.55)

ตารางที่ 13 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน
ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการส่งเสริมทุนชุมชน

การดำเนินงานพัฒนาชุมชน	ระดับความคิดเห็น					$\bar{x}$	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
การส่งเสริมทุนชุมชน									
39. ท่านได้ร่วมจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลทุนชุมชนที่มีอยู่ในชุมชน แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อค้นหาศักยภาพของชุมชน	-	201 (53.60)	169 (45.06)	5 (1.33)	-	3.52	0.52	ดี	1
40. ท่านได้สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในการนำข้อมูลทุนชุมชนมาใช้ประโยชน์หรือสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้กับทุนชุมชนที่มีอยู่	-	145 (38.66)	218 (58.13)	11 (2.93)	-	3.36	0.54	ปานกลาง	2
ภาพรวมการส่งเสริมทุนชุมชน						2.92	0.29	ปานกลาง	

จากตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการส่งเสริมทุนชุมชน พบว่า ประชาชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา มีระดับความคิดเห็นในภาพรวม ด้านการส่งเสริมทุนชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ได้ร่วมจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลทุนชุมชนที่มีอยู่ในชุมชน แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อค้นหาศักยภาพของชุมชนคือ 3.52 (SD = 0.52) รองลงมาคือ สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในการนำข้อมูลทุนชุมชนมาใช้ประโยชน์หรือสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้กับทุนชุมชนที่มีอยู่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 (SD = 0.54)

ตารางที่ 14 จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนใน
ชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ภาพรวมด้านต่าง ๆ

การดำเนินงานพัฒนาชุมชน	$\bar{x}$	SD	แปลความ	อันดับ
1. การจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชน	3.03	0.36	ปานกลาง	8
2. การขับเคลื่อนแผนชุมชน	2.89	0.43	ปานกลาง	10
3. การขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน	3.17	0.49	ปานกลาง	7
4. การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย	3.35	0.56	ปานกลาง	3
5. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	3.30	0.65	ปานกลาง	5
6. การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.34	0.53	ปานกลาง	4
7. การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด	3.40	0.57	ปานกลาง	2
8. การแก้ไขปัญหาความยากจน	3.44	0.53	ดี	1
9. การส่งเสริมอาชีพ	3.28	0.49	ปานกลาง	6
10. การส่งเสริมทุนชุมชน	2.92	0.29	ปานกลาง	9
รวมระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงานพัฒนาชุมชน	3.21	0.30	ปานกลาง	

จากตารางที่ 14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น
ของประชาชนในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง พบว่า
ประชาชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน
ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเป็นราย
ด้าน สรุปได้ดังนี้

การแก้ไขปัญหาความยากจน คือ 3.44 (SD = 0.53) รองลงมาคือ การป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 (SD = 0.57) ด้านการส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.35 (SD = 0.56) ด้านการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34
(SD = 0.53) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 (SD = 0.65)
ด้านการส่งเสริมอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 (SD = 0.49) ด้านการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 (SD = 0.49) ด้านการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03

(SD =0.36) ด้านการส่งเสริมชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 (SD =0.29) และด้านการขับเคลื่อนแผนชุมชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 2.89 (SD = 0.43)

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
ชาย	196	3.21	0.28	0.409	0.319
หญิง	179	3.22	0.31		

*p ≤ .05

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ที่มีเพศต่างกัน ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	1.127	0.282	3.142	.015*
ภายในกลุ่ม	370	33.167	0.090		
รวม	374	34.294			

* $p \leq .05$

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ที่มีอายุต่างกัน ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Leas significant difference test) ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ความเปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยของการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60	60 ปี ขึ้นไป
31-40 ปี	3.24	-	.07*	0.13*	-
41-50 ปี	3.19	-	-	-	-0.19*
51-60 ปี	3.13	-	-	-	-0.24*
60 ปีขึ้นไป	3.38	-	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 17 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการ LSD พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกันอย่างนี้

1. ประชาชนที่มีอายุ 31- 40 ปี มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง มากกว่า ประชาชนที่มีอายุ 41-50 ปี
2. ประชาชนที่มีอายุ 31- 40 ปี มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง มากกว่า ประชาชนที่มีอายุ 51-60 ปี
3. ประชาชนที่มีอายุ 41-50 ปี มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง น้อยกว่า ประชาชนที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป
4. ประชาชนที่มีอายุ 51-60 ปี มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง น้อยกว่า ประชาชนที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5	2.567	0.513	5.972	0.000
ภายในกลุ่ม	369	31.727	0.086		
รวม	374	34.294			

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ที่มีอาชีพต่างกัน ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Leas significant difference test) ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Leas significant difference test)

อาชีพ	$\bar{X}$	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัทเอกชน	ธุรกิจส่วนตัว	รับจ้าง	ค้าขาย	เกษตรกรรวม
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.03	-	-	-	-0.25*	-	-0.21*
พนักงาน บริษัทเอกชน	3.00	-	-	-	-0.29*	-0.19*	-0.24*
ธุรกิจส่วนตัว	3.12	-	-	-	-0.17*	-	-0.12*
รับจ้าง	3.29	-	-	-	-	-	-
ค้าขาย	3.20	-	-	-	-	-	-
เกษตรกรรวม	3.21	-	-	-	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 19 การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการ LSD พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน ดังนี้

1. ประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง น้อยกว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง
2. ประชาชนที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง น้อยกว่า ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรวม
3. ประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง น้อยกว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง
4. ประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง น้อยกว่า ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย
5. ประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง น้อยกว่า ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรวม
6. ประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง น้อยกว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้าง

7. ประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง น้อยกว่า ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรกรรม

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.204	3	0.068	0.739	0.529
ภายในกลุ่ม	34.090	371	0.092		
รวม	34.294	374			

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ไม่แตกต่างกันจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 21 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน
3. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน
4. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

บทที่ 5

การสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และการศึกษา โดยวิธีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือนอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จำนวน 6,062 ครัวเรือน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากสูตร ยามาเน่ (ไพทอร์ย์ โพธิสว่าง, 2556, หน้า 395) กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน .05 การวิจัยครั้งนี้จึงจะต้องใช้ประชากรกลุ่มตัวอย่าง 375 คน จะวิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และทดสอบสมมติฐานความคิดเห็นของประชาชน ที่มีความแตกต่างจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ระหว่างใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุตั้งแต่ 41-50 ปี ขึ้นไป ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น/มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า

ตอนที่ 2 ศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

จากการศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง พบว่า ประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 85 มีระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบและทดสอบสมมติฐานความคิดเห็นของประชาชน ที่มีความแตกต่างจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบและทดสอบสมมติฐานความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา ที่มีความแตกต่างจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา ระหว่างใช้สถิติ t-Test (One-way ANOVA) พบว่า

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
3. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
4. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง กรณีศึกษา ตัวแทนครัวเรือน อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จำนวน 375 คน ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำนวน 375 คน ในภาพรวมอยู่ในระดับปาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยชิวารธรรม นิลเกตุ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลาง

งานวิจัยของเสริมพงษ์ อยู่โต (2551) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร พบว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และขัดแย้งกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง (2547) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชุมชนย่อยภายในเขตเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนย่อยในเขตเทศบาล ตำบลแหลมฉบัง อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

โดยสรุปความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดระยอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 การจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชน จากแบบสอบถาม ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยปานกลาง เนื่องด้วยบริบทของชุมชนในพื้นที่อำเภอลำทะเมนชัย มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ที่ให้ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา และมีการจัดเก็บข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เป็นประจำ ซึ่งข้อมูลที่จัดเก็บล้วนมีประโยชน์ต่อกันในชุมชน แต่ในขณะเดียวกัน เมื่อมีข้อมูลที่หลากหลาย รวมไปถึงการบริหารจัดการข้อมูลที่ยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร จึงทำให้ประชาชนนำข้อมูลในชุมชนมาใช้ประโยชน์ได้บางส่วนเท่านั้น

1.2 การขับเคลื่อนแผนชุมชน จากแบบสอบถาม ประชาชนส่วนใหญ่ เห็นด้วยปานกลาง สืบเนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลชุมชน ยังไม่เป็นระบบ ส่งผลให้การนำข้อมูลด้านต่างๆมาใช้ในการแก้ไขปัญหา หรือการนำข้อมูลปัญหา ไปใช้ในแผนหมู่บ้าน แผนตำบล แผนอำเภอ ยังไม่ตรงประเด็นปัญหาความต้องการของชุมชน นอกจากนี้ในการเสนอแผนชุมชน ประชาชนยังมุ่งเน้นโครงการ/กิจกรรมด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก ส่งผลให้การแก้ไขปัญหายังไม่ครอบคลุมความเดือดร้อนของประชุมชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

1.3 การขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน จากแบบสอบถาม ประชาชนส่วนใหญ่ เห็นด้วยปานกลาง การดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่อำเภอลำทะเมนชัยส่วนใหญ่ ดำเนินตามแนวทางแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำอาชีพเกษตรกรรม เหลือจำหน่าย มีการแบ่งปัน ทุกหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่อำเภอลำทะเมนชัย มีตัวแทนครัวเรือนที่จะสามารถขับเคลื่อนให้เกิดศูนย์เรียนรู้ในชุมชนได้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและผลักดันให้เห็นเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

1.4 การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย จากแบบสอบถาม ประชาชนส่วนใหญ่ เห็นด้วยปานกลาง ในความคิดเห็นของผู้วิจัย ประชาชนในพื้นที่อำเภอลำทะเมนชัย มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามกระบวนการประชาธิปไตยของครอบครัว/ชุมชน เช่น การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของ

ชุมชน การร่วมกิจกรรมทางการเมือง การใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่ยังคงการมีส่วนร่วมในการกำหนด ข้อตกลง ระเบียบต่าง ๆ ในชุมชนของตนเอง ตั้งแต่ต้นทาง

1.5 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนส่วนใหญ่ เห็นด้วย ปานกลาง สืบเนื่องจากพื้นที่อำเภอเขาชะเมา 80 เปอร์เซ็นต์อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา – เขา วัง และประชาชนทุกหมู่บ้านมีการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนของตนเอง เช่น อนุรักษ์ป่าชุมชน กำจัดขยะริมถนน แต่ในขณะที่เดียวกันครัวเรือนในพื้นที่ส่วนใหญ่ ยังมีการกำจัดขยะยังไม่ถูกวิธี

1.6 การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากแบบสอบถาม ประชาชนส่วนใหญ่ เห็นด้วยปานกลาง เนื่องด้วยประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีการดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นทุนชุมชนที่มีค่า ประกอบกับการส่งเสริมของ หน่วยงานในพื้นที่ ช่วยให้นักเสริมประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมาเป็นอยู่ที่เหมาะสม และมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง ตามบริบทของแต่ละครัวเรือน

1.7 การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด จากแบบสอบถาม ประชาชนส่วนใหญ่ เห็นด้วยปานกลาง ในปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีความสำคัญในการดำรงชีวิตของประชาชน อย่างมาก ทั้งสะดวก รวดเร็ว และลับไว ทั้งข่าวสารบ้านเมือง สื่อบรรเทิง และปฏิเสธไม่ได้เลยว่า เยาวชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ ดำรงชีวิตเลียนแบบสื่อออนไลน์ และบางครั้งยาเสพติดก็เข้ามาทางสื่อ ออนไลน์ ประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมาจึงมีความกังวลเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพ ติด ซึ่งบางครั้งเห็นการควบคุมของผู้ปกครอง

1.8 การแก้ไขปัญหาคาความยากจน จากแบบสอบถาม ประชาชนส่วนใหญ่ เห็นด้วยดี มาก หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงผู้นำชุมชน ให้ความสำคัญและผลักดันให้การแก้ไขปัญหาคา ความยากจนในพื้นที่เกิดความชัดเจน และเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

1.9 การส่งเสริมอาชีพ จากแบบสอบถาม ประชาชนส่วนใหญ่ เห็นด้วยปานกลาง ในความคิดเห็นของผู้วิจัย ผู้นำชุมชน/กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ต้องมีการสำรวจและประสานงานกับ หน่วยงานต่าง ๆ ในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ให้ได้รับ การสวัสดิการของรัฐต่างๆ เพื่อ ช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์บำรุงสุขให้คนในหมู่บ้าน

1.10 การส่งเสริมทุนชุมชน จากแบบสอบถาม ประชาชนส่วนใหญ่ เห็นด้วยปานกลาง ควรส่งเสริมให้คนในชุมชนมีวินัยในการออมเงิน ปลูกฝังเด็ก และเยาวชน สร้างนิสัยให้รักการออม ผลักดันให้เกิดการร่วมกลุ่ม เน้นการบริหารจัดการกลุ่มให้เกิดความยั่งยืน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

2.1 เพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากในปัจจุบันนี้เพศหญิงและเพศชายมีสิทธิเท่าเทียมกัน และผู้หญิงสามารถทำงานนอกบ้านเหมือนผู้ชาย ทำให้ระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย บรรเจิด สอพิมาย (2550) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่าเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจำแนกตามเพศความคิดเห็นการมีส่วนร่วมเพศหญิงและเพศชายไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าในปัจจุบัน สังคมเปิดกว้างยอมรับในความสามารถของผู้หญิง และผู้หญิงในพื้นที่อำเภอเขาชะเมาหลายท่าน ได้รับการยอมรับให้เป็นผู้นำชุมชน อาทิ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือนายอำเภอ ดังนั้นประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา จึงให้มีความคิดเห็นเรื่องเพศในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน

2.2 อายุ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัย บรรเจิด สอพิมาย (2550) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อจำแนกตามเพศความคิดเห็นการมีส่วนร่วมเพศหญิงและเพศชาย ไม่แตกต่าง เสริมพงษ์ อยู่โต (2551) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชน เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันในด้านการตัดสินใจ และด้านการดำเนินงาน

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าเนื่องจากประชาชนที่มีอายุน้อย อาจมีข้อจำกัดเรื่องเวลาเนื่องจากอยู่ระหว่างการศึกษา และยังไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน และไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนอย่างเต็มที่ ซึ่งต่างจากประชาชนที่มีอายุมากกว่า ที่มีประสบการณ์การทำงานในหลาย ๆ ด้าน มองภาพ

การทำงานพัฒนาชุมชนได้ครอบคลุมหลายด้าน และมีมุมมองการพัฒนาที่กว้างกว่าและเห็นความสำคัญ/ความจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ส่งผลให้ประชาชนที่มีอายุต่างกันจึงมีการดำเนินงานพัฒนาชุมชนต่างกัน

2.3 อาชีพ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัย วชิรารวรรณ นิลเกตุ (2553) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษารองการบริหารส่วนตำบลบ้านเค็ด อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย พบว่า การจำแนกตาม เพศ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมในทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ อาชีพ และระดับการศึกษา ต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยรวมรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งโอกาสนี้สามารถใช้เป็นประโยชน์และหาแนวทางให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเค็ดมากยิ่งขึ้น ไป วิษณุ หยกจินดา (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าเนื่องด้วยประชาชนที่มีอาชีพต่างกันย่อมมีมุมมองและประสบการณ์ในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน

2.4 การศึกษา ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานพัฒนานาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะ ประทีปรัถมณี (2546) ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร” พบว่า ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ระดับการศึกษา งานวิจัยของรัฐพงศ์ บุญญา นุวัตร (2552) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตคูสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการศึกษา คือปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตคูสิต กรุงเทพมหานคร

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีมุมมองเรื่องการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า และอาศัยอยู่ในพื้นที่ มีการดำรงชีวิตประจำวันที่คล้ายคลึงกัน มุมมอง

ด้านการพัฒนาจึงมีลักษณะคล้ายกัน เช่นสมาชิกในครอบครัวมีการดำเนินแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การอยู่ร่วมกันอย่างสมคูลอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงระดับความเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานด้านพัฒนาชุมชน มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัยพบว่าด้านการขับเคลื่อนแผนชุมชนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนให้คนในชุมชน ตั้งแต่การเชิญชวนเข้าร่วมเวทีประชาคมทำแผนชุมชน ร่วมเสนอกิจกรรม/โครงการ การกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นทาง ร่วมคิด/รับผิชอบ รวมถึงติดตามผลการดำเนินงานพัฒนาในด้านต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมความต้องการของคนในชุมชน

2. ควรกำหนด กิจกรรม/โครงการ ผ่านการมอบหมายภารกิจ/หน้าที่ ให้เหมาะสมกับความสามารถของสมาชิกในชุมชน

3. ควรสร้างโมเดล การดำเนินงานพัฒนาชุมชนที่ประสบผลสำเร็จในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกได้รับทราบอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ

1. มอบหมายให้สมาชิกในหมู่บ้าน ได้มีส่วนร่วมสังเกตการณ์ และตรวจสอบการทำงานของผู้รับจ้างภายนอกที่มาทำกิจกรรม/โครงการพัฒนาต่างๆ ในชุมชน เพื่อควบคุมและติดตามการทำงานพัฒนาให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด

2. จัดให้มีกิจกรรม/โครงการพัฒนาชุมชน ที่ประชาชนทุกช่วงวัยได้มีโอกาสเข้าร่วมดำเนินงาน เช่น โครงการปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร ขยายผลสู่โรงเรียนใกล้บ้าน เพื่อให้เยาวชนในชุมชน หน่วยงานภาครัฐ เข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรม และเป็นการสร้างอาชีพเสริมให้สมาชิกในครัวเรือนมีรายได้จากการจำหน่าย พืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรศึกษาการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง โดยการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย มาพัฒนาต่อยอด พร้อมยกย่องเชิดชูเกียรติชุมชนที่มีความเข้มแข็ง

2. ควรศึกษากระบวนการดำเนินงานพัฒนาชุมชนทุกขั้นตอน พร้อมทั้งถอดบทเรียน จัดการความรู้ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนกระบวนการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประชาชนในพื้นที่อำเภอเขาชะเมา ต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2558). *คู่มือปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน เพื่อยกระดับรายได้ครัวเรือน*. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.
- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2562). *ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน*. วันที่ค้นข้อมูล 9 กันยายน 2563 เข้าถึงได้จาก <https://ebmn.cdd.go.th/#/home>
- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2563). *บรรยายสรุป สำนักทะเบียนบริการแบบเบ็ดเสร็จอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง*. หน้า 4. ระยอง.
- ชัยยุทธ ปัทมาพรพรรณ. (2551). *ความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา,
- ทัศนาศ พงศ์การณกิจ. (2558). *บริบทชุมชนภายใต้สังคมกึ่งเมืองกึ่งชนบท*. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาอีสเทอร์น, (1), 7-15.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: วี. อินเทอร์เน็ต.
- นิภาพร รัตนปริยานุช. (2556). *ความต้องการในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา,
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2550). *แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: ไร่ไทยเพรส.
- บรรเจิด สอพิมาย. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
- ปรีดา เจษฎารางกุล. (2550). *การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
- ปิยะ ประทีปปริกมณี. (2546). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร*. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาประยุกต์ ภาควิชาสังคม และมานุษยวิทยา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,

- ปิยะศักดิ์ อภิเชษรัตน์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลบ่อทอง อำเภอ บ่อทอง จังหวัดชลบุรีให้เป็นเมืองน่าอยู่. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา,
- พรทิพย์ ทับแก้ว. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบล บ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิษฐ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, มหาวิทยาลัยนเรศวร,
- ไพฑูรย์ โพธิสว่าง. (2556). การทำวิจัยทางสังคมศาสตร์: หลักการ วิธีปฏิบัติ สถิติ และคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ: Come, In.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2524). การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- การดร บุตรบุญ. (2547). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานหมู่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณี กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิต วิทยาลัย, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา,
- รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร. (2552). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตคูสิต กรุงเทพมหานคร. รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันวิจัยและพัฒนา.
- วชิราวรรณ นิลเกตุ. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การ บริหารส่วนตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. รายงานการศึกษานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น , มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
- วัลย์ลักษณ์ หนูพันธ์. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน ตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง บ้านตบกปก-ศาลิ่ง หมู่ที่ 6 ตำบลวังสรรพรส อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา,
- วันชัย พลະไกร. (2550). ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาบ้าน คำแย ตำบลม่วงสามสิบ อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี,
- วิทยา จันทร์แดง และจ่านงค์ อดิวัฒน์สิทธิ์. (2555). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชน เข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขต จังหวัดภาคกลางตอนบน. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- วิษณุ หยกจินดา. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา,
- สนธยา พลศรี. (2545). *กระบวนการพัฒนาชุมชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สนธยา พลศรี. (2547). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมชาย ศรีวิรัตน์. (2556). *สมรรถนะ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานข้าราชการพลเรือน.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2525). *การพัฒนาชุมชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สัมพันธ์ จันทร์รักษ์. (2546). *ศึกษาการดำเนินงานพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา,
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564)*. กรุงเทพฯ.
- เสริมพงษ์ อยู่โต. (2551). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,
- เสาวลักษณ์ ทองเทพ. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาบ้านลำเรือแตก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. ศิลปศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
- โสภิตา ศรีนุ่น. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอบะตัง จังหวัดยะลา*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการวิสาหกิจภาครัฐและภาคเอกชน, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่,
- อมรรัตน์ ชัยขจรค์เมือง. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนย่อย ภายในเขตเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา,

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำโดยนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชน

ดังนั้นจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะนำมาใช้ในการทำวิจัยเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น คำตอบทุกข้อจะถือเป็นความลับ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวพิรพร หมั่นพรม

ผู้ศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ใน ที่ตรงกับความเป็นจริง)

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

1. ต่ำกว่า 20 ปี 2. 21 ปีขึ้นไป – 30 ปี
 3. 31 ปีขึ้นไป – 40 ปี 4. 41 ปีขึ้นไป – 50 ปี
 5. 51 ปีขึ้นไป – 60 ปี 6. 61 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ

1. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 2. พนักงานบริษัทเอกชน
 3. ประกอบธุรกิจส่วนตัว 4. รับจ้าง
 5. ค้าขาย 6. เกษตรกรรม
 7. อื่นๆ

4. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษาตอนต้น/
 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. 4. อนุปริญญา/ปวส.
 5.ปริญญาตรี 6. สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

คำชี้แจง ท่านมีระดับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด โดยการ

ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงช่องเดียว

ลำดับ	การดำเนินงานพัฒนาชุมชน	ระดับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชุมชน						
1	ท่านมีความเข้าใจแนวทางการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ในชุมชน					
2	ท่านมีความเข้าใจแนวทางการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค ในชุมชน					
3	ท่านได้ร่วมกับผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) และอาสาสมัครอื่น ๆ ในชุมชน จัดเก็บข้อมูล จปฐ./กชช.2ค					
4	ท่านได้ตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของข้อมูล โดยนำเข้าเวทีประชาคมหมู่บ้าน					
5	ท่านได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ กำหนดเป็นแผนงาน/กิจกรรม นำเสนอบรรจุในแผนชุมชน					
การขับเคลื่อนแผนชุมชน						
6	ท่านได้ร่วมกับผู้นำชุมชนและอาสาสมัครอื่น ๆ ในชุมชนจัดเตรียมและรวบรวมข้อมูลที่ได้รับการจัดเก็บไว้แล้ว เช่น ข้อมูล จปฐ./กชช.2ค มาจัดหมวดหมู่หรือเก็บเพิ่มเติม					
7	ท่านได้ร่วมจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อให้สมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชนร่วมกันตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ปัญหา และกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาและพัฒนา					

ลำดับ	การดำเนินงานพัฒนาชุมชน	ระดับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
8	ท่านได้ร่วมจัดทำแผนชุมชน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนและยึดหลักการพึ่งตนเองของชุมชน					
9	ท่านได้นำแผนชุมชนสู่การปฏิบัติ โดยการกำหนดเป็นโครงการ/กิจกรรมและดำเนินการ					
10	ท่านมีการติดตามและสรุปผลการดำเนินกิจกรรม/โครงการ ว่าเป็นไปตามเป้าหมาย หรือสามารถแก้ไขปัญหาได้มากน้อยแค่ไหน					
การขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน						
11	ท่านได้ร่วมเวทีประชาคมเพื่อเผยแพร่ความคิด ชี้แจงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของศูนย์เรียนรู้ชุมชน					
12	ท่านได้ร่วมเป็นคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ชุมชน					
13	ท่านได้ร่วมจัดเก็บข้อมูล ความรู้เรื่องต่าง ๆ รวมทั้งค้นหาผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้านด้านต่าง ๆ และจัดการความรู้ รวมทั้งจัดระบบสารสนเทศ					
14	ท่านได้ร่วมจัดกิจกรรมเรียนรู้ภายใน/ภายนอกศูนย์เรียนรู้ชุมชน เช่น จัดเวทีแลกเปลี่ยน สัมมนา อภิปราย ฝึกอบรม ทัศนศึกษา					
การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย						
15	ท่านมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ มีความเคารพซึ่งกันและกัน และมีความสามัคคีในหมู่คณะ					
16	ท่านเคารพกฎหมายและดำเนินชีวิตในกรอบของกฎหมายที่มีเหตุผลและความเป็นธรรม					

ลำดับ	การดำเนินงานพัฒนาชุมชน	ระดับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
17	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกระดับและทุกครั้ง					
18	ท่านเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สมาชิกในครอบครัวในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง และชักชวนสมาชิกในครัวเรือนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมทั้งเป็นครอบครัวตัวอย่างที่ไม่ซื้อสิทธิขายเสียงของหมู่บ้าน/ตำบล					
19	เปิดโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวได้แสดงความคิดเห็น /ไม่เผด็จการ					
20	ท่านให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเช่น การเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นกรรมการกลุ่ม					
21	ท่านร่วมกิจกรรมรณรงค์เผยแพร่ความรู้เรื่องประชาธิปไตยในหมู่บ้าน/ตำบล					
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
22	ท่านมีการส่งเสริมให้คนในครอบครัว/ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ให้คงสภาพเดิมไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตในท้องถิ่นของตน					
23	ท่านได้ร่วมวางแผนและบรรจุแผนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในแผนชุมชน					

ลำดับ	การดำเนินงานพัฒนาชุมชน	ระดับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง						
24	ท่านได้ปฏิบัติตนและทำงานโดยยึดหลัก “พึ่งตนเอง”					
25	ท่านมีวิถีชีวิต “แบบพอเพียง” หลีกเลียงอบายมุข สร้างสุขในครัวเรือน					
26	ท่านมีการวางแผนชีวิตของตนเองและครอบครัว					
27	ท่านได้ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของคนในชุมชน โดยยึดหลักการพึ่งตนเองประชาชนในทุก ระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว					
การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด						
28	ท่านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดทุกชนิด					
29	ท่านได้ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีต่อครอบครัว และดูแลสมาชิกในครอบครัวไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด					
30	ท่านได้แนะนำให้ความรู้แก่เพื่อนบ้านเพื่อให้เข้าใจถึงโทษและภัยของยาเสพติดรวมทั้งร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ตำบล					

ลำดับ	การดำเนินงานพัฒนาชุมชน	ระดับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การแก้ไขปัญหาความยากจน						
31	ท่านได้นำข้อมูล จปฐ. มาวิเคราะห์ ร่วมกับผู้นำชุมชนอื่น ๆ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เวทีประชาคม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล สำเหตุของปัญหาที่ชัดเจนรวมถึงความต้องการของครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.					
32	นำข้อมูลที่ได้จากวิเคราะห์ มาร่วมกันจัดทำแผนแก้ไขปัญหาให้กับครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. โดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน					
33	ประสานหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมาส่งเสริมแก้ไขปัญหา หรือยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเป้าหมาย					
การส่งเสริมอาชีพ						
34	ท่านมีการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน และทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน					
35	ท่านมีการสำรวจความต้องการของประชาชนในชุมชน เกี่ยวกับความต้องการเพิ่มพูนทักษะในการประกอบอาชีพ					
36	ท่านได้ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ ทักษะ และนำมาสู่การสร้างรายได้เพิ่มให้กับคนในชุมชน					

ลำดับ	การดำเนินงานพัฒนาชุมชน	ระดับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
37	ท่านได้ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการในพื้นที่ เพื่อให้กลุ่มได้มีโอกาสในการเข้ารับการอบรมด้านต่าง ๆ					
38	ท่านมีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ					
การส่งเสริมทุนชุมชน						
39	ท่านได้ร่วมจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลทุนชุมชนที่มีอยู่ในชุมชน แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อค้นหาศักยภาพของชุมชน					
40	ท่านได้สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในการนำข้อมูลทุนชุมชนมาใช้ประโยชน์หรือสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้กับทุนชุมชนที่มีอยู่					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	พีรพร หมั่นพรม
วัน เดือน ปี เกิด	2 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	จังหวัดสกลนคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	255/1 ม. 10 ตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง 21110
ตำแหน่งและประวัติการ ทำงาน	นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2552 ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2564 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา